

คู่มือ

การเรียนรู้การสอน

เรื่อง

การใช้รถใช้ถนน อย่างถูกต้องปลอดภัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน
ของกระทรวงศึกษาธิการ

Traffic Safety Education for Children and Youth Program
by Ministry of Education

คู่มือ

การเรียนรู้การสอน

เรื่อง

การใช้รถใช้ถนน

อย่างถูกต้องปลอดภัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเพื่อความปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน
ของกระทรวงศึกษาธิการ
Traffic Safety Education for Children and Youth Program
by Ministry of Education

คู่มือการเรียนการสอน เรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

© สงวนลิขสิทธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์เผยแพร่ในสถานศึกษา ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546

จำนวน 40,000 เล่ม

ISBN 974-269-3986

ข้อมูลบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงศึกษาธิการ.

คู่มือการเรียนการสอน เรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.- กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,
2546. 59 หน้า.

1. จราจร   2. ความปลอดภัยในท้องถนน

I ชื่อเรื่อง

363.125

ISBN 974-269-3986

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำคู่มือการเรียนการสอน เรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา และรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจร กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2546

(นายอ่ำรุ่ง จันทวานิช)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การเกิดอุบัติเหตุจากการจราจร เป็นปัญหาเร่งด่วนที่จำเป็นต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข เพราะเป็นสาเหตุที่ทำให้คนไทยเสียชีวิตเป็นอันดับสองรองจากโรคหัวใจ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าวมาโดยตลอด และเห็นว่าการให้ความรู้ความเข้าใจ การปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการฝึกทักษะด้านการจราจรที่ถูกต้องจะช่วยป้องกันและลดปัญหา ดังกล่าวได้ จึงได้กำหนดให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุจากการเดินทางหรือ การจราจรทุกระดับชั้น และได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชน มาตั้งแต่ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2543-2546 ได้จัดจ้างที่ปรึกษาจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยบนท้องถนนมาจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อ เผยแพร่ในสถานศึกษา

หนังสือคู่มือการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 เป็นส่วนหนึ่งของสื่อการเรียนการสอนตามโครงการดังกล่าว ซึ่งจัดทำสำหรับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-6 จำนวน 6 เล่ม และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เล่ม โดยมุ่งหวังจะให้ครูและนักเรียน ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย และสามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้

กรมวิชาการหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะอำนวยความสะดวกแก่ครูและนักเรียนในการเรียนรู้ เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยได้เป็นอย่างดี กรมวิชาการขอขอบคุณผู้มีส่วน เกี่ยวข้องไว้ ณ ที่นี้

(นายประพัฒน์พงษ์ เสนาสุทธิ)

อธิบดีกรมวิชาการ

21 มีนาคม 2546

บทนำ

สืบเนื่องจาก กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินกิจกรรมโครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนของกระทรวงศึกษาธิการ มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2536 และในปีพุทธศักราช 2543-2544 รัฐบาลโดยกระทรวงคมนาคมได้จัดสรรเงินกู้จากธนาคารพัฒนาเอเซีย (Asian Development Bank) ให้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาแผนงาน/โครงการสื่อการเรียนการสอนและบุคลากรของโครงการให้มีความเป็นมาตรฐานสากลเทียบเท่านานาชาติประเทศมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดจ้างที่ปรึกษาจากประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยบนท้องถนน คือบริษัท ARRB Transport Research Ltd. ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การดูแลของรัฐบาลออสเตรเลีย โดยมี Mr. Robert Klein เป็นหัวหน้าคณะที่ปรึกษาโครงการ จากการพัฒนาโครงการใช้ระยะเวลาทั้งหมด 10 เดือนนั้น คณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการศึกษาวิจัย ออกแบบ ทดลอง และจัดทำสื่อการเรียนการสอน การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องและปลอดภัยให้เด็กและเยาวชน ในระดับประถมศึกษา จำนวน 6 เล่ม ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 เล่ม แผ่นภาพประกอบการใช้คู่มือและคู่มือแนะนำการจัดกิจกรรมเสริม เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรต้นแบบที่เป็นเจ้าหน้าที่ ครู/อาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าคู่มือการเรียนการสอนนี้ จะเป็นประโยชน์กับเด็กและเยาวชน สถานศึกษา และกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องจึงได้เสนอให้กรมวิชาการนำไปใช้ประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนด้านความปลอดภัยตามความเหมาะสมต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ

คำปรารภ

จากคณะที่ปรึกษา

คณะกรรมการศึกษาวิจัยทางถนนและการจราจรขนส่งประเทศออสเตรเลีย (บริษัท ARRB Transport Research Ltd.) และคณะที่ปรึกษาประเทศไทยรวมถึงทีมงานทุกคนขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือและความช่วยเหลือที่ได้รับจากบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ผู้ซึ่งให้ความอนุเคราะห์จนโครงการประสบความสำเร็จด้วยดีในระหว่างที่มีการดำเนินโครงการ ทางที่ปรึกษาได้ทดลองใช้แบบจำลองการเรียนการสอน เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย สื่อการเรียนการสอน สื่อการจัดฝึกอบรมและประเมินความพร้อมเพื่อนำไปใช้ในระบบการศึกษาไทยต่อไป สื่อการเรียนการสอนต่างๆ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นผู้ใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัยมากยิ่งขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาอัตราการเสียชีวิตของนักเรียนจากอุบัติเหตุทางถนนที่เพิ่มขึ้น

มีสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 114 แห่งจากจังหวัดน่าน 16 จังหวัดซึ่งชี้ให้เห็นว่าระบบการศึกษาของไทยประกอบด้วยความร่วมมือกันของผู้ปกครอง หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะสามารถพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนด้านการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยที่ดีและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้อัตราการเสียชีวิตบนท้องถนนลดลง

การดำเนินงานตลอดระยะเวลา 10 เดือนที่ผ่านมาของคณะที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอันดีจากทุกหน่วยงานดังนี้

- ◆ สถานศึกษานำร่องทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 114 แห่งใน 16 จังหวัดน่าน และกรุงเทพมหานคร
- ◆ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทั้ง 16 จังหวัด และส่วนกลางกรุงเทพมหานคร
- ◆ หัวหน้ากลุ่มงานกีฬาพลานามัยและกิจการพิเศษของจังหวัดน่านทั้ง 16 จังหวัด
- ◆ สารวัตรจราจร และคณะเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรทั้ง 16 จังหวัดน่าน และสถานีตำรวจนครบาลที่สถานศึกษาตั้งอยู่ของกรุงเทพมหานคร
- ◆ กระทรวงคมนาคม และโครงการ SweRoad
- ◆ กรมการขนส่งทางบก
- ◆ กรมทางหลวง
- ◆ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ◆ กระทรวงสาธารณสุข
- ◆ โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น
- ◆ กระทรวงการคลัง
- ◆ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ◆ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ◆ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank-ADB)
- ◆ คณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงานโครงการรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนของกระทรวงศึกษาธิการทุกท่าน
- ◆ ภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ที่สำคัญอย่างยิ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการที่ให้ความอนุเคราะห์ ดูแล และให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินโครงการคือ

- ◆ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์)
- ◆ อธิบดีกรมวิชาการ (ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)
- ◆ ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายบุญรัตน์ วงศ์ใหญ่)

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณฝ่ายเลขานุการคณะทำงานโครงการฯ สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งนำคณะโดยผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และข้าพเจ้าขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับความร่วมมือในการประสานงานอย่างดียิ่งทั้งทางด้านการบริหารและด้านวิชาการ ของเจ้าหน้าที่ที่เป็นเลขานุการคณะทำงานโครงการฯ คือ นางสาวอภิญา บุญจติตย์ และนางสาวพุทธรักษา เรืองอาจ การให้การศึกษาด้านการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยถือได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ซึ่งโครงการนี้ได้วางรากฐานที่มั่นคงในการดำเนินงานในอนาคตเพื่อเพิ่มความปลอดภัยและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเด็กและเยาวชนไทยจากการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน

Robert Klein

The Consultant Team Leader

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทนำ

คำปรารภ

สารบัญ

แบบจำลองการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย	1
คำชี้แจงการใช้คู่มือการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา	5
ขอขมาเนื้อหาและลำดับบทเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	11
บทที่ 1 ไปเดินกันเถอะ	13
บทที่ 2 หยุด มอง ฟัง และคิด	19
บทที่ 3 เลือกสถานที่ข้ามถนนที่ปลอดภัย	24
บทที่ 4 การจราจร	27
บทที่ 5 การขึ้นและการลงจากยานพาหนะ	30
บทที่ 6 การเดินทาง	35
บทที่ 7 บนรถโดยสาร	38
ภาคผนวก	
● ใบความรู้	43
● รายนามผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	53
● รายนามคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงาน	54
● รายนามคณะกรรมการบริหารงาน กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานโครงการ	57
● รายนามคณะที่ปรึกษา	59

แบบจำลองการเรียนรู้การสอน

เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

องค์ประกอบหลัก

การเรียนรู้การสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยทั้งในระดับประเทศและระดับสากล จากการศึกษาพบว่า การให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยจะมีประสิทธิภาพสูงสุดถ้าเริ่มต้นการเรียนรู้การสอนตั้งแต่เยาว์วัย อยู่ในบริเวณชุมชนของตนเอง เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงภายใต้สภาพแวดล้อมของท้องถิ่น มีการบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม และมีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

การเดินทางของเด็กส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางจากบ้านไปสถานศึกษา ดังนั้น การจัดการเรียนรู้การสอนที่ดีที่สุดคือ การฝึกฝนการใช้เส้นทางที่ปลอดภัยจากบ้านไปสถานศึกษา โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มีลักษณะ ดังนี้

- ◆ เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย
- ◆ บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา
- ◆ ให้พ่อแม่และผู้ปกครองได้มีส่วนร่วม
- ◆ สามารถปฏิบัติได้จริง เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและภายในท้องถิ่น

พัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย

เมื่อเด็กเติบโตขึ้นตามวัย เด็กควรได้รับโอกาสและประสบการณ์ที่จำเป็นเพื่อการเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การให้การศึกษาเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย จึงต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังอยู่ในเยาว์วัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในวัยนั้นๆ ประสบการณ์จะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจได้เองเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงอยู่เสมอคือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสประสบการณ์ เนื่องจากความสามารถของเด็กในการนำความรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปใช้ในอีกสถานการณ์หนึ่งยังมีขีดจำกัด

เด็กมักจะท่องจำกฎหรือบอกประเด็นความปลอดภัยต่างๆ บนท้องถนนได้ แต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ เด็กในช่วงอายุระหว่าง 0 ถึง 10 ปี ส่วนใหญ่ยังไม่มีทักษะและความสามารถทางกายเพียงพอที่จะใช้รถใช้ถนนได้อย่างปลอดภัยตามลำพัง การปลูกฝังพฤติกรรมที่ปลอดภัยจะต้องใช้เวลาในการพัฒนา ต้องมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งบังคับและย้ำเตือนตลอดเวลา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนำเสนอในลักษณะของแผนภาพเพื่อแสดงขั้นตอนการเรียนรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย สำหรับเด็กในแต่ละวัย

การบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา

ควรมีการจัดการเรียนรู้การสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกระดับชั้นและทุกสถานศึกษาตามระบบการศึกษาของไทย และควรเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่ง

การตัดสินใจว่าวิธีใดดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอน เรื่องนี้ควรเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาแต่ละแห่งและครู/อาจารย์ในสถานศึกษานั้นๆ แต่ปัจจัยอื่นๆ เช่น ความสนใจและการฝึกอบรมของครู/อาจารย์ก็จำเป็นต้องนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจด้วย การเรียนการสอนในหัวข้อนี้ไม่จำเป็นว่าจะต้องแยกสอนเป็นอีกหนึ่งรายวิชาเสมอไป แต่สามารถนำมาบูรณาการเข้ากับวิชาอื่นๆ หรือจัดเป็นกิจกรรมเสริมเข้ากับชมรม ชั่วโมงยุวกาชาด ลูกเสือ และเนตรนารี และเมื่อมีการเข้าค่ายต่างๆ อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ควรกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาที่มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นวิชาที่สอนเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดไป หรือเป็นวิชาที่สอนเฉพาะช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ผลการวิจัยยืนยันว่า การเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อเป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างบ้านและสถานศึกษา เด็กจำเป็นที่จะต้องได้รับประสบการณ์ตรงจากสภาพการจราจรที่เป็นจริงควบคู่ไปกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนและการทำกิจกรรมที่บ้าน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ พัฒนาทักษะและเจตคติที่จำเป็นในการใช้รถใช้ถนนอย่างมีประสิทธิภาพปลอดภัย

ผู้ปกครองคือตัวแปรสำคัญในการเรียนรู้ของเด็กเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ความร่วมมือของผู้ปกครองจะช่วยให้โครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ด้วยการให้การสนับสนุน เป็นตัวอย่างที่ดี และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย เช่น การให้การดูแลอย่างใกล้ชิด สถานศึกษาควรพิจารณาจัดตั้งกลุ่มผู้ปกครองที่สามารถร่วมทำกิจกรรมที่สถานศึกษา เพื่อช่วยครู/อาจารย์นำเด็กออกฝึกภาคปฏิบัตินอกสถานที่

กิจกรรมภาคปฏิบัติในชุมชน

จากการศึกษาพบว่าบริเวณชุมชนของเด็กเป็นสถานที่ที่ดีที่สุดในการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย เพราะเป็นสถานที่ที่มีสถานการณ์การใช้รถใช้ถนนที่หลากหลาย (ขึ้นอยู่กับที่ตั้งของสถานศึกษา และที่พักอาศัยของเด็ก) และเป็นທີ່เด็กต้องเกี่ยวข้องกับการใช้รถใช้ถนนบ่อยครั้งที่สุด และเสี่ยงอันตรายมากที่สุด ดังนั้น สภาพแวดล้อมในท้องถิ่นจึงช่วยพัฒนาทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมในสถานการณ์จริงได้อีกด้วย

ตามปกติคนไทยโดยทั่วไปมักจะเดินทางไป-มาทั้งภายในชุมชนและนอกเขตชุมชนของตนอยู่เสมอ ดังนั้นสถานศึกษาไม่ว่าจะตั้งอยู่ที่ใดควรสอนเด็กเกี่ยวกับการจราจรที่ปลอดภัยให้ครอบคลุมทุกสถานการณ์ นั่นคือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลก็ควรสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยของเมืองใหญ่เช่นเดียวกับของท้องถิ่นด้วย

การเรียนการสอนและพฤติกรรมป้องกัน

การเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการจราจร เพื่อที่เด็กจะเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนที่มีประสิทธิภาพ และสามารถดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของตนเองได้ (Petit, 1996) การเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย จะเกี่ยวข้องกับ ข้อมูล

ความคิด ทักษะ พฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนที่ใช้รถใช้ถนนในการเดินทางไป-มาอย่างรับผิดชอบและปลอดภัย โดยลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้เด็ก

- ◆ เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับระบบการจราจรทางถนนและพฤติกรรมป้องกันเพื่อความปลอดภัย
- ◆ โน้มน้าวให้เกิดแรงกระตุ้นที่จะปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยและเกิดเจตคติที่ดีเกี่ยวกับประเด็นความปลอดภัยต่างๆ (หรือมีระเบียบวินัยในเรื่องความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น)
- ◆ พัฒนาทักษะที่ช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยเมื่อต้องใช้รถใช้ถนนได้

พฤติกรรมป้องกัน คือ กฎที่ผู้ใหญ่กำหนด สิ่งที่ได้จะต้องทำก็คือ เชื่อฟังและปฏิบัติตามโดยใช้อุปกรณ์นิรภัยที่มีหรือทำตามกฎข้อบังคับ แบ่งออกได้เป็นมาตรการทางด้านร่างกาย เช่น ต้องสวมหมวกนิรภัยและคาดเข็มขัดนิรภัย และมาตรการทางสังคม เช่น เด็กจะต้องมีผู้ใหญ่ดูแลทุกครั้งเมื่อใช้รถใช้ถนน แม้อาจจะดูเป็นสิ่งที่ธรรมดา แต่พฤติกรรมป้องกันสามารถช่วยลดการเสียชีวิตและบาดเจ็บได้

แบบจำลองการเรียนการสอนนี้ยังมีการเรียนการสอนเรื่อง การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมป้องกัน เช่น การสวมหมวกนิรภัยในขณะที่ขับซิ่งรถจักรยานและรถจักรยานยนต์และการคาดเข็มขัดนิรภัยของผู้ใช้รถ เป็นต้น

ผู้ให้การศึกษาเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

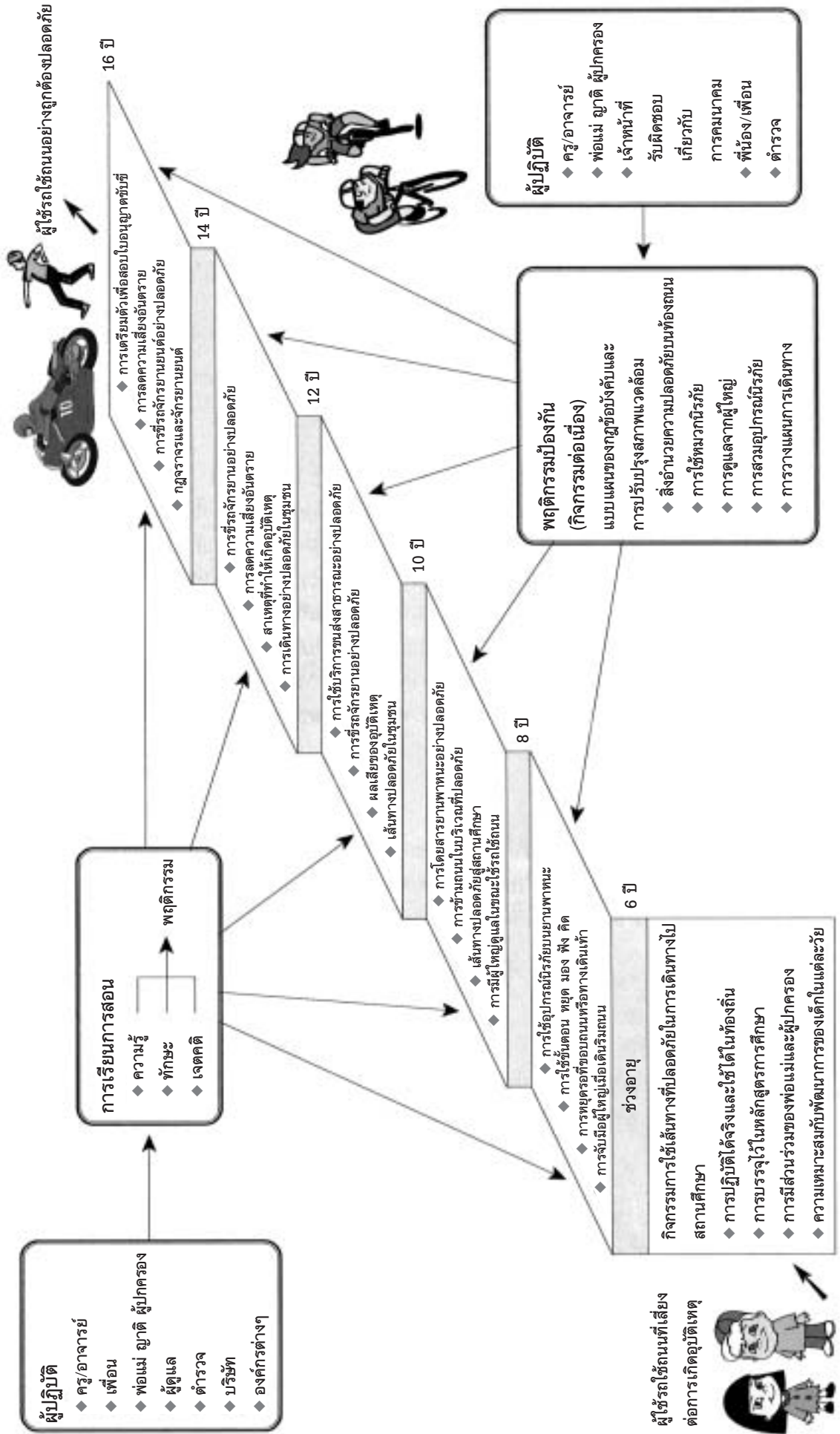
เป็นความรับผิดชอบของชุมชนที่ต้องแน่ใจว่า เด็กได้รับการคุ้มครองในขณะที่ใช้รถใช้ถนน และพวกเขาเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยและรับผิดชอบ การให้การศึกษาเรื่องการใช้รถใช้ถนนจะมีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อครู/อาจารย์สามารถทำงานร่วมกับผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ และบุคคลอื่นที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้เพื่อให้ความรู้แก่เด็กไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องซึ่งกันและกัน บทเรียนที่ครู/อาจารย์สอน จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีความสนใจในความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก ในแบบจำลองการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยนี้บุคลากรและองค์กรต่างๆ จะเป็นที่รู้จักในฐานะ “ผู้ถ่ายทอด” สถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรและองค์กรเหล่านั้นได้มีส่วนช่วยและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่จะเป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

Petit, F. (1996). Children's competence as road users: The relevance of child development theory and research. Road and Traffic Authority, Road Safety and Traffic Management Directorate, Research Note RN 7/9

แผนภาพ : แบบจำลองการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

คำชี้แจง

การใช้คู่มือการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

คู่มือการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ได้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้สถานศึกษาสามารถวางแผน พัฒนาและจัดการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนได้อย่างถูกต้องปลอดภัยได้อย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง

จุดประสงค์หลักของการเรียนการสอน

- ◆ เพื่อเสริมสร้างและอบรมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ
- ◆ เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้และจำแนกประเภทของสถานการณ์การใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องและปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยในสถานการณ์นั้น
- ◆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับรู้ถึงข้อจำกัดทางร่างกายและจิตใจของเด็ก เมื่อเขาต้องใช้รถใช้ถนน รวมทั้งให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาเมื่อนักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและพฤติกรรมต่างๆ เช่น การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นต้น
- ◆ เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูและนักเรียน
- ◆ เพื่อพัฒนาความรู้ เจตคติ ทักษะ และพฤติกรรมที่เหมาะสมในการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย

ส่วนประกอบสำคัญ 2 ส่วนของการจัดการเรียนการสอน

- ◆ กิจกรรมปฏิบัติที่สถานศึกษา คือ กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งครูและนักเรียนปฏิบัติที่สถานศึกษา
- ◆ กิจกรรมปฏิบัติที่บ้าน คือ กิจกรรมที่นักเรียนและผู้ปกครองปฏิบัติที่บ้าน

เนื้อหาในบทเรียนออกแบบขึ้นเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้ตรวจสอบและเข้าใจถึงสภาพการจราจร มีการฝึกปฏิบัติในเรื่องพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย และเรียนรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับต่างๆ จุดมุ่งหมายอีกประการก็คือ เพื่อสอนให้นักเรียนรู้จักพิจารณาการกระทำของตนเองและผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น ช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และเมื่อเขาเติบโตไปจะได้มีความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของตนเองมากยิ่งขึ้น

ลำดับการเรียนการสอนในบทเรียน

ลำดับการเรียนการสอนในบทเรียนพัฒนาขึ้นจากแบบจำลองการเรียนการสอนเรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย และสอดคล้องกับหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 บทเรียนออกแบบขึ้นในลักษณะที่นักเรียนสามารถทบทวนความเข้าใจ เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์มากขึ้น ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนและขอแนะนำให้มีการจัดการเรียนการสอนไปตามลำดับของบทเรียนที่กำหนด

บทเรียนจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ **การเรียนในชั้นเรียน กิจกรรมปฏิบัติที่สถานศึกษา และกิจกรรมปฏิบัติที่บ้าน** ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการวางแผนการสอนล่วงหน้าเพื่อพิจารณาจัดการเรียนการสอนให้ต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพของท้องถิ่น เช่น ข้อจำกัดด้านเวลา สภาพแวดล้อม และความช่วยเหลืออื่นๆ ที่จะให้แก่แก่นักเรียนได้ ดังนั้น ควรมีแผนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสถานศึกษาในแต่ละท้องถิ่น

โครงสร้างบทเรียน

บทเรียนแต่ละบทเสนอสาระของบทเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยๆ เพื่อถ่ายทอดความเข้าใจและช่วยให้ครูผู้สอนทราบถึงโครงสร้างและเนื้อหาของบทเรียน ในแต่ละบทเรียนจะประกอบด้วยหัวข้อย่อยดังนี้

ประเด็นเกี่ยวกับความปลอดภัย :

เป็นข้อมูลความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนบทนี้ ซึ่งปรากฏอยู่ในตอนต้นของข้อมูลสำหรับครูและผู้ปกครอง

จุดประสงค์การเรียนรู้ :

ขอบข่ายของเนื้อหาและสิ่งที่นักเรียนควรทราบ

จุดประสงค์นำทาง :

สิ่งที่คาดว่านักเรียนจะได้รับจากบทเรียน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหรือเรียนรู้ตามที่กำหนดในจุดประสงค์การเรียนรู้

การเตรียมการสอน :

สิ่งที่ครูผู้สอนต้องจัดเตรียมหรือทำก่อนที่จะเริ่มบทเรียน

สาระสำคัญของการสอน :

เนื้อหา และการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน :

เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนจะใช้สอนเพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างเสริมประสบการณ์ ฝึกฝน พัฒนาทักษะ และความรู้จากสถานการณ์จริง

กิจกรรมเสริม :

เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมที่ครูผู้สอนจะใช้เพื่อขยายขอบข่ายและพัฒนาการเรียนการสอนและให้นักเรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ผ่านสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ทางภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ และ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งได้นำเสนอการเชื่อมโยงบทเรียนเข้ากับกลุ่มประสบการณ์หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามหลักสูตรการศึกษาไว้ในขอบข่ายของเนื้อหาและลำดับบทเรียน

กิจกรรมปฏิบัติที่สถานศึกษา

กิจกรรมที่กำหนดขึ้นนั้นส่งเสริมให้นักเรียน ทำกิจกรรมสำรวจได้อย่างกว้างขวาง ขณะเดียวกันครูผู้สอนก็สามารถใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนไปพร้อมๆ กัน และครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามความต้องการ

ลำดับการเรียนการสอนในบทเรียน จัดทำขึ้นโดยเน้นเนื้อหาหลัก 2 เรื่อง คือ

- ◆ การเดินเท้าอย่างปลอดภัย (พัฒนาทักษะการเดินเท้าอย่างปลอดภัย รวมทั้งเจตคติและความรู้)
- ◆ การเดินทางอย่างปลอดภัย (ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเดินทางอย่างปลอดภัยในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งการขับซิ่งรถจักรยานหรือรถจักรยานยนต์ การเป็นคนโดยสาร และการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ)

กิจกรรมปฏิบัติที่บ้าน

กิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนนำไปปฏิบัติที่บ้านเป็นกิจกรรมที่มุ่งหวังให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการให้ความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยแก่บุตรหลาน และต้องการให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ที่บ้านและสถานศึกษา

ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ควรมีบทบาทในการสอนนักเรียนให้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนและช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยในอนาคต การร่วมมือกันของผู้ปกครองและครูผู้สอนถือเป็นความร่วมมือที่ดีที่สุดที่จะช่วยแก้ไขจุดอ่อนของการเรียนรู้ กล่าวคือผู้ปกครองมีความห่วงใยต่อบุตรหลาน แต่อาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับการฝึกฝนเรื่องความปลอดภัย และไม่ทราบพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยที่เด็กในแต่ละวัยสามารถทำได้ ในทางกลับกันทางสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจไม่มีเวลาพอที่จะสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์และจากสถานการณ์จริง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียน ดังนั้น ความร่วมมือกันจะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติเป็นไปอย่างสมบูรณ์

องค์ประกอบของกิจกรรม

- ◆ คำอธิบายจุดประสงค์ของกิจกรรมซึ่งระบุไว้ในส่วนหน้าของกิจกรรมปฏิบัติที่บ้าน เพื่อชี้แจงให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงประเด็นความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ความคาดหวังเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เด็กในแต่ละวัยนั้นควรปฏิบัติได้ และคำแนะนำในการดำเนินกิจกรรม
- ◆ ใช้แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรม (ใบความรู้ 8) ที่มอบหมายให้นักเรียนทำที่บ้าน เพื่อให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับครูผู้สอนเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน และเป็นการตรวจสอบพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของนักเรียนอีกด้วย โดยนักเรียนอาจจัดทำเป็นแฟ้มเพื่อรวบรวมผลงานจากการทำกิจกรรมที่สถานศึกษาและที่บ้าน ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนและผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลละตวกยิ่งขึ้น
- ◆ ครูผู้สอนควรส่งจดหมายชี้แจงผู้ปกครอง (ใบความรู้ 9) ก่อนที่จะมอบหมายกิจกรรมให้นักเรียนไปทำที่บ้าน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ
- ◆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญผู้ปกครองมาประชุม เพื่ออธิบายให้ทราบถึงแผนการสอน และบทบาทของผู้ปกครอง ความคาดหวังของสถานศึกษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้สอบถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อความเข้าใจอันดี

วิธีใช้คู่มือการเรียนการสอน

เพื่อให้การใช้คู่มือการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ควรปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาคู่มือการเรียนการสอนสำหรับตลอดหนึ่งปีการศึกษาเพื่อให้คุ้นเคยกับขอบข่ายและเป้าหมายของเนื้อหา
2. ทำความเข้าใจกับประเด็นความปลอดภัย
3. วางแผนการใช้คู่มือการเรียนการสอน โดยต้องคำนึงว่า ควรจัดการเรียนการสอนเรื่องใดในช่วงเวลาใด จะให้เวลานักเรียนในการทำกิจกรรมที่บ้านนานเท่าไร เพื่อนักเรียนจะสามารถทำได้เสร็จตามที่กำหนด
4. ทำสำเนาแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมที่บ้าน (ใบความรู้ 8) และสำเนาจดหมายชี้แจงผู้ปกครอง (ใบความรู้ 9) สำหรับนักเรียนทุกคน
5. กำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างครูผู้สอนและผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละคนเพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมที่บ้านสำเร็จลุล่วงด้วยดี เช่น อาจจัดประชุมผู้ปกครองขึ้น เป็นต้น
6. ดำเนินการตามคู่มือการเรียนการสอน
7. ประเมินผลการเรียนของนักเรียน

การปฏิบัติกิจกรรมภายนอกโรงเรียน

เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสเดินสำรวจสภาพการจราจรจริง ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น ครูผู้สอนควรจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่อื่นๆ ของสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้การดูแลความปลอดภัยแก่นักเรียน ครูผู้สอนควรปรึกษากับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ที่ถูกต้อง ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมควรได้รับแจ้งและรับทราบข้อมูลต่างๆ ล่วงหน้า เพื่อให้แน่ใจว่าผู้ปกครองมีความเข้าใจถึงบทบาทของตน และมีความรู้เกี่ยวกับทักษะความปลอดภัย ซึ่งเป็นสาระสำคัญของกิจกรรม

กิจกรรมเสริมในสถานศึกษา

กิจกรรมเสริมมีความสำคัญในการสนับสนุนให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กิจกรรมเสริมยังช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและพฤติกรรมป้องกันที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ผู้ปกครองและสถานศึกษา กิจกรรมเสริมสามารถจัดขึ้นได้หลายลักษณะ ซึ่งกิจกรรมเสริมในสถานศึกษาที่ได้พัฒนาขึ้นได้แก่ โครงการเส้นทางปลอดภัยสู่สถานศึกษา กิจกรรมนี้จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมของเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางไป-กลับจากสถานศึกษาของนักเรียน ซึ่งจะช่วยลดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนนที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เดินทางมาสถานศึกษาได้ การดำเนินกิจกรรมนี้จะประสบความสำเร็จได้ก็ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ คือสถานศึกษา หน่วยงานด้านการจัดการจราจร และองค์กรบริหารของท้องถิ่น

แผนเน้นกิจกรรมประกอบด้วยการดำเนินงานหลัก 4 ประการ

1. ให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยตามสภาพการณ์ของแต่ละสถานศึกษา
2. ดำเนินการปรับปรุง ออกแบบ และก่อสร้างด้านวิศวกรรมจราจร เกี่ยวกับทางข้ามถนนที่ปลอดภัย การจัดสถานที่รับ-ส่งนักเรียน
3. ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน
4. ออกกฎข้อบังคับของสถานศึกษาเพื่อการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

เนื่องจากกิจกรรมนี้ต้องอาศัยความร่วมมือและการดำเนินงานจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ดังนั้นสถานศึกษาที่มีความประสงค์ที่จะดำเนินกิจกรรมนี้ ควรขออนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุผล

เกม “เดินกลับบ้านอย่างปลอดภัย”

วิธีการเล่นเกม

เกมนี้เป็นเกมที่ใช้เล่นเพื่อทดสอบความรู้ในการเดินเท้า เมื่อนักเรียนเดินทางจากโรงเรียนเพื่อกลับบ้าน ซึ่งนักเรียนจะได้มีโอกาสทบทวนความเข้าใจของตนเองในเรื่องขั้นตอนการข้ามถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปลอดภัย และไม่ปลอดภัยของคนเดินเท้า

ครู/อาจารย์ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

- ◆ ทำลูกเต๋ารายใหญ่ โดยถ่ายสำเนาจากแบบที่แนบมาด้วย ตัดแบบตามรอยโดยรอบแล้วพับเป็นลูกเต๋า
- ◆ เหรียญสีต่างๆ สำหรับนักเรียนแต่ละคน
- ◆ ลูกเต๋ารายขนาดมาตรฐานสำหรับนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

การเล่นเกมนั้นเริ่มต้นโดยให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งในแต่ละกลุ่มโยนลูกเต๋ารายขนาดมาตรฐาน แล้วเดินเหรียญไปที่หมายเลขตามจำนวนแต้มของลูกเต๋า เมื่อนักเรียนเดินเหรียญมาหยุดอยู่ที่ช่อง “จับมือผู้ใหญ่ไว้” ให้นักเรียนโยนลูกเต๋ารายใหญ่ที่ทำตามแบบไว้ ถ้านักเรียนโยนได้ด้านที่เขียนว่า “รอก่อนนะ” ให้นักเรียนรออยู่ที่ช่องเดิมจนกว่าจะถึงรอบต่อไป แต่ถ้าได้ด้านที่เขียนว่า “จับมือผู้ใหญ่ไว้” นักเรียนจะได้โยนลูกเต๋ารายขนาดมาตรฐานอีกครั้ง แล้วเดินเหรียญไปตามจำนวนแต้มที่ได้

เมื่อนักเรียนเดินเหรียญมาหยุดอยู่ที่ช่องสีแดงหรือสีเขียว นักเรียนต้องปฏิบัติดังนี้

- ◆ อธิบายว่าทำไมพฤติกรรมตามข้อความในช่องดังกล่าวจึงปลอดภัยหรือไม่ปลอดภัย
- ◆ เสริจแล้วให้เดินเหรียญไปข้างหน้า หรือถอยหลังตามที่บอกไว้ในข้อความนั้น
- ◆ นักเรียนที่เดินเหรียญไปถึง “บ้าน” เป็นคนแรกถือว่าเป็นผู้ชนะ

ขอบข่ายเนื้อหาและลำดับบทเรียน :

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
การเดินเท้าอย่างปลอดภัย	<ol style="list-style-type: none"> ระบุและเรียกชื่อสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นได้ แสดงวิธีการเดินเป็นกลุ่มได้ 	<ol style="list-style-type: none"> ไปเดินกันเถอะ <ul style="list-style-type: none"> ใบงาน 1 แผ่นภาพประกอบ การเรียนการสอน 1 และ 2 ใบความรู้ 1 ใบกิจกรรมที่บ้าน 1 	กลุ่มประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> สปช. สสน. 	กลุ่มสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> สุขศึกษาและพลศึกษา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ ศิลปะ
	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด ได้ อธิบายถึงสิ่งที่ต้อง มอง ฟัง และ คิด ได้ ปฏิบัติตามขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด ได้ 	<ol style="list-style-type: none"> หยุด มอง ฟัง และคิด <ul style="list-style-type: none"> ใบงาน 2 แผ่นภาพประกอบ การเรียนการสอน ใบความรู้ 1 ใบกิจกรรมที่บ้าน 2 	กลุ่มประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> สปช. 	กลุ่มสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> สุขศึกษาและพลศึกษา คณิตศาสตร์ ศิลปะ
	<ol style="list-style-type: none"> ระบุบริเวณที่ปลอดภัยในการข้ามถนนได้ อธิบายวิธีการข้ามถนนตรงบริเวณทางข้ามสำหรับผู้เดินได้อย่างถูกต้อง แสดงวิธีการข้ามถนนโดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เดินเท้าที่ใกล้กับโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง ระบุผู้ที่สามารถช่วยเหลือเด็กให้ข้ามถนนอย่างปลอดภัยได้ 	<ol style="list-style-type: none"> เลือกสถานที่ข้ามถนนที่ปลอดภัย <ul style="list-style-type: none"> ใบงาน 3 แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน 4 และ 5 ใบความรู้ 2 	กลุ่มประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> สปช. 	กลุ่มสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ
	<ol style="list-style-type: none"> ให้คำจำกัดความของคำว่า “การจราจร”ตามความเข้าใจของนักเรียนเองได้ ระบุและเรียกชื่อสิ่งต่างๆ ของระบบการจราจรในท้องถิ่นได้ จำแนกลักษณะการจราจรที่คับคั่งและเบาบางได้ 	<ol style="list-style-type: none"> การจราจร <ul style="list-style-type: none"> ใบงาน 4 แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน ใบความรู้ 1 	กลุ่มประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> สปช. สสน. 	กลุ่มสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ

เนื้อหาหลัก	จุดประสงค์	ลำดับของบทเรียน	บูรณาการหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533	บูรณาการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
การเดินทาง อย่างปลอดภัย	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายเหตุผลได้ว่า เพราะเหตุใดการขึ้นและลงจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ตรงด้านที่ชิดขอบถนนจึงเป็นด้านที่ปลอดภัยที่สุด แสดงการขึ้นและลงจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัยได้ 	5. การขึ้นและการลงจากรถจักรยานพาหนะ <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 5 ◆ แผ่นภาพประกอบ การเรียนการสอน 5 ◆ ใบกิจกรรมที่บ้าน 3 	กลุ่มประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> ◆ สปช. ◆ สลน. 	กลุ่มสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> ◆ สุขศึกษาและพลศึกษา ◆ ศิลปะ
	<ol style="list-style-type: none"> ให้คำจำกัดความ คำว่า “การขนส่งสาธารณะ” ตามความเข้าใจของนักเรียนเองได้ กำหนดขั้นตอนที่ปลอดภัยในการจอดรถ การขึ้นรถ การนั่งหรือยืนบนรถ และการลงจากรถโดยสารประจำทางได้ สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่ปลอดภัยในการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ได้ 	6. การเดินทาง <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 6 ◆ แผ่นภาพประกอบ การเรียนการสอน 9 ◆ ใบความรู้ 4 	กลุ่มประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> ◆ สปช. ◆ สลน. 	กลุ่มสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> ◆ สุขศึกษาและพลศึกษา ◆ ศิลปะ
	<ol style="list-style-type: none"> สามารถอธิบายขั้นตอนที่ปลอดภัยในการรอ การขึ้น การนั่ง การยืน และการลงจากรถโดยสารประจำทาง ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ปลอดภัยเมื่อใช้บริการรถโดยสารประจำทาง ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ได้ 	7. บนรถโดยสาร <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใบงาน 7 ◆ แผ่นภาพประกอบ การเรียนการสอน 9 และ 14 ◆ ใบความรู้ 4 	กลุ่มประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> ◆ สปช. ◆ สลน. 	กลุ่มสาระการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> ◆ สุขศึกษาและพลศึกษา ◆ ศิลปะ

สปช. ย่อมาจาก กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

สลน. ย่อมาจาก กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

บทที่ 1 :

ไปเดินกันเถอะ

ประเด็นความปลอดภัย

คนเดินเท้าที่เป็นเด็กเล็กมีอัตราเสี่ยงต่ออุบัติเหตุมากที่สุด อุบัติเหตุส่วนใหญ่มักเกิดในบริเวณพื้นที่ที่เด็กคุ้นเคย ระหว่างเวลา 16.00-18.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่เด็กกำลังเดินทางกลับบ้าน หรือกำลังเล่น หลังจากโรงเรียนเลิก

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักเรียนรู้จักสภาพแวดล้อมของถนนในท้องถิ่นและสามารถบอกเล่าเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมนั้นได้

จุดประสงค์นำทาง

1. ระบุและเรียกชื่อสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นได้
2. แสดงวิธีการเดินเป็นกลุ่มได้

การเตรียมการสอน

1. ครูผู้สอนเดินสำรวจรอบๆ โรงเรียน เพื่อสังเกตสภาพแวดล้อมตามท้องถิ่น (ดูที่สาระสำคัญของการสอน)
2. ทำสำเนา ใบงาน 1 : ทางเท้าและถนน ใบกิจกรรมที่บ้าน 1 : ถนนของฉัน และใบความรู้ 1 สำหรับนักเรียนทุกคน
3. ต้องแน่ใจว่าผู้ช่วยจัดกิจกรรม (อาสาสมัครที่เป็นผู้ใหญ่หรือครูท่านอื่นๆ) มีความเข้าใจและรู้วิธีการเดินเป็นกลุ่ม (ดูที่สาระสำคัญของการสอน)
4. เตรียมกล้องถ่ายรูปเพื่อบันทึกการเดินสำรวจ
5. ศึกษาประเด็นความปลอดภัยจาก
แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน
1 : การเดินถนนที่ไม่มีทางเท้า
2 : จุดอันตรายบนทางเท้า : ยานพาหนะที่
เข้า-ออกจากอาคารหรือซอย

โรงเรียนบางแห่งในชนบทอาจไม่สามารถทำการเดินสำรวจเช่นนี้ได้ จึงควรมีการปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นหรือตามแต่โอกาสจะเอื้ออำนวย เช่น จัดให้มีการทำกิจกรรมนี้เมื่อมีการไปทัศนศึกษาออกสถานที่ เป็นต้น

สาระสำคัญของการสอน

1. บทเรียนนี้จะยังไม่เกี่ยวข้องกับการข้ามถนนโดยตรง แต่เน้นการเรียนรู้สภาพของถนนในท้องถิ่นและการเดินเป็นกลุ่มอย่างปลอดภัย
2. สภาพแวดล้อมของถนนอาจรวมถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้ ขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้งของโรงเรียน

- ◆ ทางเข้า-ออก
- ◆ ท่อระบายน้ำ
- ◆ ถนนซอย
- ◆ ถนนใหญ่
- ◆ รั้ว
- ◆ สะพานลอย
- ◆ ทางเท้า (ปูน)
- ◆ ทางเท้า (ดิน)
- ◆ ทางข้ามหน้าโรงเรียน
- ◆ เส้าไฟ
- ◆ ทางข้ามที่มีสัญญาณไฟคนข้าม
- ◆ ป้ายจราจร
- ◆ ทางม้าลาย
- ◆ ขอบถนนหรือริมถนน
- ◆ เกาะกลางถนนหรือแปลงปลูกต้นไม้
- ◆ การจราจรบนถนน
- ◆ ต้นไม้ข้างทาง

3. นักเรียนอาจจะไม่คุ้นเคยกับคำว่า “ขอบถนน” หรือ “ริมถนน” เพราะอาจมีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปคือบริเวณที่ขอบถนนมาจรดกับแนวดิน หรือแนวหญ้าข้างทาง

นักเรียนจึงจำเป็นต้องแยกแยะลักษณะของขอบถนนให้ได้เพื่อที่จะเรียนรู้พฤติกรรมกรรมการข้ามถนนได้อย่างถูกต้อง

4. วิธีการเดินเป็นกลุ่ม : นักเรียนควรจะเดินด้วยกันเป็นคู่โดยให้เดินชิดขอบด้านในของทางเท้าจับมือกันและรักษาตำแหน่งในแถว นักเรียนต้องหยุดเมื่อครูหรือผู้ดูแลสั่งให้หยุด และหยุดเมื่อถึงทางที่มีรั้ววงเข้า-ออกจากอาคาร หรือซอยที่ตัดผ่านทางเท้าจนกว่าจะได้รับคำสั่งจากครู หรือผู้ดูแล และให้นักเรียนแต่ละคู่ได้มีโอกาสนำกลุ่มด้วย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. อธิบายวิธีการเดินเป็นกลุ่ม และฝึกปฏิบัติระหว่างทางที่เดินไปยังประตูโรงเรียน โดยออกคำสั่ง เช่น “นักเรียนเดินไปที่..แล้วหยุด” พูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับเหตุผลและความสำคัญของการปฏิบัติตามคำสั่ง โดยเฉพาะเมื่อบอกให้หยุดนักเรียนก็ต้องหยุด ให้นักเรียนผลัดกันนำกลุ่มให้มากที่สุด

2. พานักเรียนเดินสำรวจรอบๆ โรงเรียน ให้นักเรียนบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในสภาพแวดล้อมของถนน

3. ระหว่างการเดินทางสำรวจ ให้หยุดสังเกตและพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของถนน ทางเท้า เครื่องหมายจราจรและสภาพการจราจร พร้อมกับถามคำถามเช่น “ถนนเส้นนี้มีการจราจรคับคั่งหรือเบาบาง” “เพราะเหตุใด” “การจราจรอยู่ในระยะใกล้หรือไกล”

4. นับจำนวนทางเข้า-ออกจากอาคารและซอยที่ตัดผ่านทางเท้า และตอบคำถามที่ว่า “ประตูเข้า-ออกปิดหรือเปิดอยู่ และมีผลกระทบต่อคนเดินเท้าอย่างไร” กล่าวถึงกรณีถ้ามีรถยนต์จอดขวางทางเท้าจะทำอย่างไร เน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของคนเดินเท้า

5. ถ่ายภาพลักษณะของถนนที่สำคัญเพื่อใช้ในชั้นเรียน

6. ให้นักเรียนทำงานใน ใบงาน 1 : ทางเท้าและถนน

7. จัดป้ายแสดงเรื่องความปลอดภัยบนท้องถนนในชั้นเรียนและเพิ่มข้อมูลใหม่ๆ ตลอดปีการศึกษา

8. แนะนำและอธิบายงานที่ต้องทำ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น อภิปราย และนำเสนอคำตอบ เมื่อนักเรียนนำใบงานกลับมาส่ง

กิจกรรมเสริม

1. จัดทำสมุดหรือป้ายนิเทศประจำชั้นเพื่อใช้ติดรูปถ่ายที่ได้มาจากการเดินสำรวจ

2. ใช้ แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน หมาย 1 และ 2 เพื่อทบทวนประเด็นความปลอดภัย

ใบงาน 1

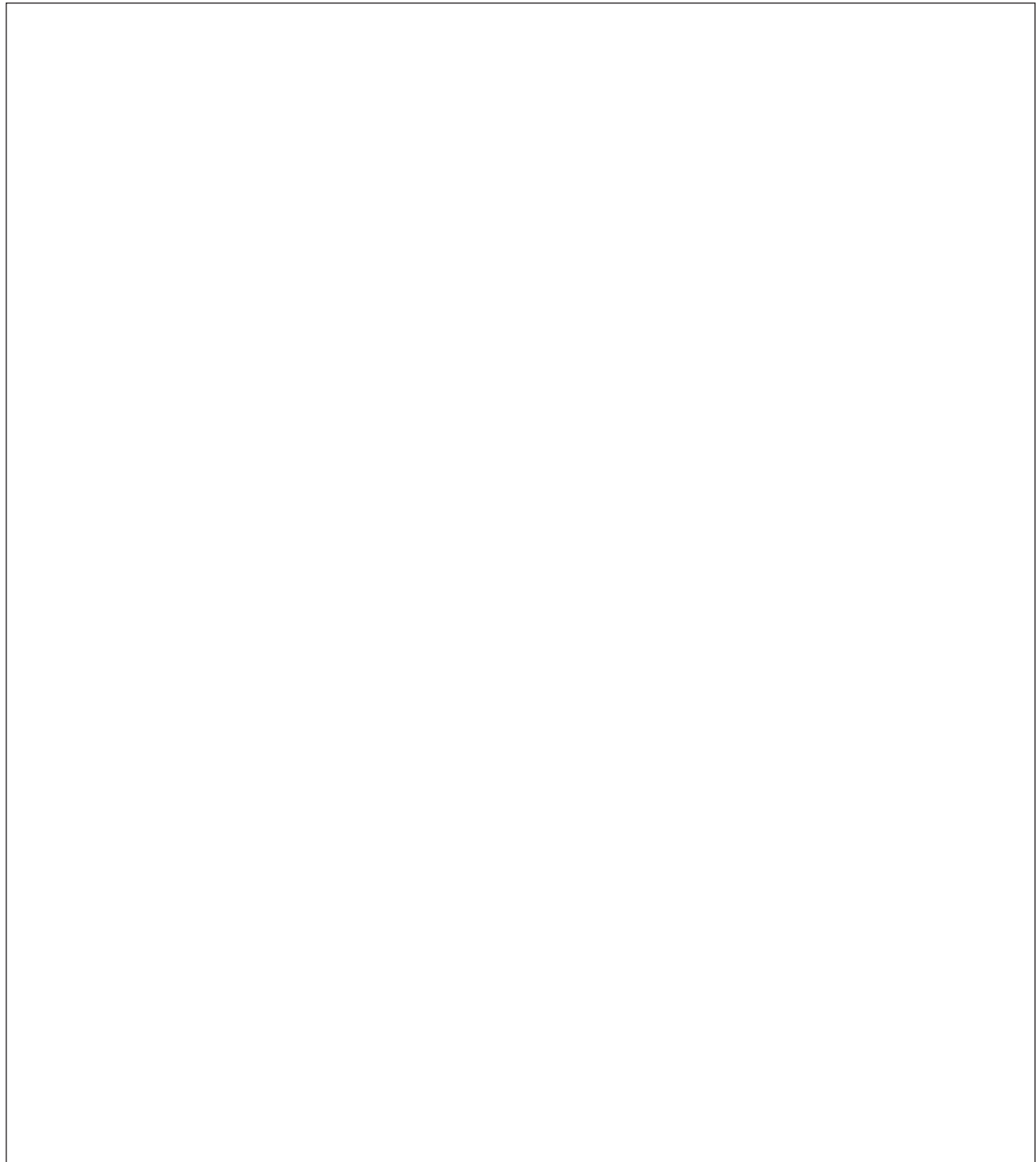
ทางเท้าและถนน

ชื่อ.....นามสกุล.....

เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพและเขียนชื่อสิ่งๆที่พบเห็นตามทางเท้าและถนนระหว่างการเดินสำรวจ

ใบกิจกรรมที่บ้าน 1

ถนนของฉัน

ที่โรงเรียนเด็กได้เรียนรู้การเป็นคนเดินเท้าอย่างปลอดภัย กิจกรรมที่ให้กลับมาทำที่บ้านนี้จะช่วยให้เขาเดินบนถนนในชุมชนได้อย่างปลอดภัย

ประเด็นความปลอดภัย

คนเดินเท้าที่เป็นเด็กเล็กมีอัตราเสี่ยงต่ออุบัติเหตุมากที่สุด อุบัติเหตุส่วนใหญ่มักเกิดในบริเวณพื้นที่ที่เด็กคุ้นเคย ระหว่างเวลา 16.00-18.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่เด็กกำลังเดินทางกลับบ้าน หรือกำลังเล่นหลังจากที่โรงเรียนเลิก

ท่านจะช่วยให้ได้อย่างไร

1. เป็นการง่ายที่จะพูดว่า “ระวังให้ดี” หรือ “ดูแลตัวเองให้ปลอดภัย” แต่เด็กส่วนมากยังไม่เข้าใจว่าที่พูดเช่นนี้เกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ท่านต้องช่วยอธิบายเหตุผลว่าทำไมพวกเขาจึงต้องระวังตัว

2. เมื่อท่านต้องการจะข้ามถนน ท่านควรพูดให้เด็กฟังว่าท่านจะต้องทำอะไร เมื่อท่านไปถึงขอบถนน ท่านต้องหยุดเพื่อจะมองดูรอบๆ ฟังเสียงการจราจร และต้องแน่ใจว่าปลอดภัยแล้วจึงจะก้าวลงบนถนน จับมือเด็กไว้ขณะเดินข้ามถนน อธิบายให้เขาเข้าใจว่าเพราะท่านเป็นผู้ใหญ่ ท่านจึงต้องตัดสินใจว่า เมื่อไรมีความปลอดภัยเพียงพอที่จะข้ามถนนได้

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. พาเด็กเดินไปตามถนนใกล้บริเวณที่พักอาศัย นำแบบบันทึกการสังเกตและดินสอไปด้วยเพื่อใช้บันทึกสิ่งที่สังเกตเห็น

2. พูดคุยเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ตามท้องถนนที่แตกต่างกัน เช่น ป้ายจราจรต่างๆ ขอบถนน ตัวถนน และสภาพการจราจร เป็นต้น

3. กล่าวถึงลักษณะของถนนที่เห็นว่าเป็นถนนที่มีการจราจรคับคั่งหรือเป็นถนนว่าง และอะไรเป็นสาเหตุให้ถนนมีการจราจรคับคั่งหรือว่าง

4. นับจำนวนทางเข้า-ออกจากอาคารและซอยที่ผ่านทางเท้า มีประตูเปิดหรือปิดอยู่ และมีผลต่อคนเดินเท้าอย่างไร พูดคุยถึงความเป็นไปได้ที่จะมีรถถอยหลังออกมาสู่ถนน หรือมีรถที่ขับออกมาจากซอยอย่างรวดเร็วโดยไม่ได้มองดูว่ามีคนเดินเท้าอยู่หรือไม่ ดังนั้นคนเดินเท้าจะต้อง “คอยระวังดูและฟัง” ขณะที่เดิน

5. ช่วยเด็กกรอกข้อมูลลงใน แบบบันทึกการสังเกตให้สมบูรณ์ และให้เด็กทำงานใน ใบกิจกรรมที่บ้าน 1

กิจกรรม : เดินสำรวจกับเด็ก
 เวลาที่ใช้ : 1 ชั่วโมง โดยประมาณ
 วัสดุที่ใช้ : แบบบันทึกการสังเกต และดินสอ
 วันที่ส่งคืน :

แบบบันทึกการสังเกต

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ หรือ ✗ ลงในช่องสี่เหลี่ยมหน้าสิ่งที่ท่านพบบนท้องถนน

☐ ทางเท้า-ออกอาคารหรือซอย	☐ ขอบถนน	☐ ทางเท้า (ดิน)
☐ สัญญาณไฟจราจร	☐ ทางเท้า (ปูน)	☐ ลูกกระพรวนบนถนน สำหรับชะลอความเร็วรถ
☐ เครื่องหมายที่ใช้บนถนน	☐ รถยนต์ที่จอดอยู่	☐ ต้นไม้ตามถนน
☐ ตู้ไปรษณีย์	☐ เครื่องอำนวยความสะดวก สำหรับคนเดินเท้า เช่น สะพานลอย เป็นต้น	☐ ที่จอดรถโดยสาร

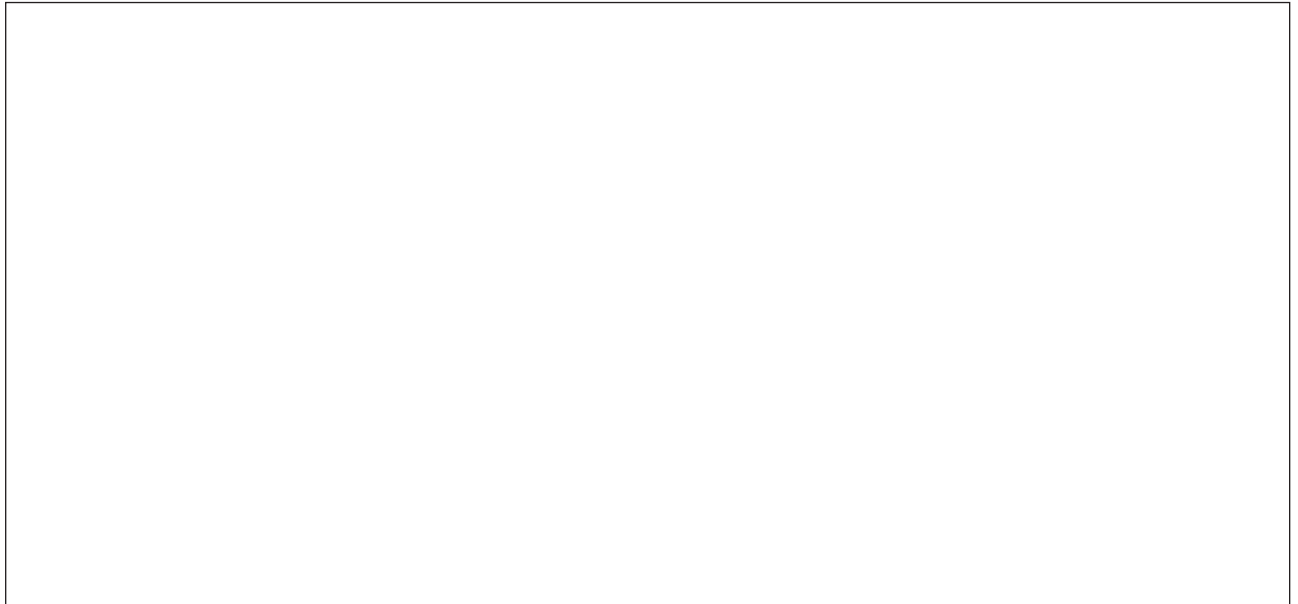
- อื่นๆ ได้แก่ .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

ใบกิจกรรมที่บ้าน 1 ถนนของฉัน

ชื่อ.....นามสกุล.....
เลขที่.....ชั้น.....
วันที่ส่ง.....

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนวาดภาพถนนใกล้บ้านของนักเรียนพร้อมเขียนคำอธิบายลงในภาพ

2. ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1.1 ถนนใกล้บ้านฉันไม่มีการจราจรคับคั่งเมื่อใด.....

.....
.....
.....

1.2 ถนนใกล้บ้านฉันมีการจราจรคับคั่งเมื่อใด.....

.....
.....
.....

บทที่ 2 :

หยุด มอง ฟัง และคิด

ประเด็นความปลอดภัย

เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี อาจยังไม่มีการพัฒนาทักษะการมองไปรอบๆ ตัว และการฟังสิ่งต่างๆ ที่ช่วยให้พวกเขาปลอดภัยจากการจราจร ดังนั้น เด็กจึงต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จัก **หยุด มอง ดู** ทุกทิศทาง และ**ฟังเสียง** การจราจรที่ขอบถนนก่อนที่จะข้ามถนน ซึ่งถ้าเด็กทำได้ตามนี้โอกาสที่เขาจะระมัดระวังตัวเองจากการจราจรบนท้องถนนก็จะมีมากขึ้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อสอนให้นักเรียนรู้จักและปฏิบัติตามขั้นตอนการข้ามถนนที่ถูกต้องในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** ได้
2. อธิบายถึงสิ่งที่ต้อง **มอง ฟัง และ คิด** ได้
3. ปฏิบัติตามขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** ได้

การเตรียมการสอน

1. เตรียมกระดาษสำหรับวาดภาพ กระดาษแข็งสำหรับทำบัตรคำ เทปขาว ซอล์ก หรือเชือกยาวๆ สำหรับทำเครื่องหมายบนถนนหรือทางเท้า
2. ทำสำเนา ใบงาน 2 : การข้ามถนน และใบงานกิจกรรมที่บ้าน 2 : **หยุด มอง ฟัง คิด** สำหรับนักเรียนทุกคน
3. ผู้ช่วยจัดกิจกรรม (อาสาสมัครที่เป็นผู้ใหญ่หรือครูท่านอื่นๆ) จะต้องรู้ขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** เป็นอย่างดีเช่นกัน

สาระสำคัญของการสอน

1. บทเรียนนี้เน้นขั้นตอนการข้ามถนนโดยเฉพาะเพื่อเปิดโอกาสให้มีการฝึกปฏิบัติขั้นตอนการข้ามถนนที่ถูกต้องในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และที่สำคัญ คือควรมีผู้ใหญ่ร่วมฝึกปฏิบัติกับนักเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่าเวลาข้ามถนนควรจะจับมือผู้ใหญ่หรือเด็กที่โตพอที่จะดูแลเขาได้เมื่อข้ามถนนทุกครั้ง

2. กล่าวถึงขั้นตอนการข้ามถนนที่ปลอดภัยโดยใช้ *ใบความรู้ 1 : หยุด มอง ฟัง คิด*

3. เน้นให้นักเรียนหยุดยืนที่ขอบถนนทุกครั้ง นักเรียนต้องได้รับการฝึกให้รู้จักหันศีรษะเพื่อมองไปรอบๆ ในการฝึก **มอง** และ **ฟัง** เสียงรถ สิ่งสำคัญก็คือผู้ใหญ่ที่ควบคุมดูแลต้องทำเป็นตัวอย่าง โดยคิดและเปล่งเสียงออกมาดังๆ ตามขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** เช่น “ฉันหยุดที่ขอบถนน ขณะนี้ฉันกำลังมองไปทุกทิศทาง (หันศีรษะมองไปรอบๆ) เพื่อจะได้เห็นสภาพการจราจรที่เกิดขึ้น มีรถยนต์วิ่งมา 1 คัน ฉันจะคอยจนกว่ามันจะผ่านไป และหลังจากนั้นฉันจะมองดูอีกครั้งถ้าไม่มีรถยนต์มา และฉันรู้ว่าฉันจะปลอดภัยฉันจึง ข้ามถนน”

4. ขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** มีดังนี้ :

- 4.1 จับมือผู้ใหญ่ไว้ (สำหรับเด็กเล็ก)
- 4.2 เลือกบริเวณที่ปลอดภัยเพื่อจะข้ามถนน โดยเป็นบริเวณที่ท่านสามารถมองเห็นการจราจรได้ชัดเจนทุกทิศทาง และเป็นบริเวณที่คนขับรถสามารถมองเห็นท่านได้เช่นกัน
- 4.3 “**หยุด**” ยืนบนทางเท้าโดยห่างจากขอบถนนหรือไหล่ทาง (กรณีที่ไม่มีทางเท้า) ประมาณ 1 ก้าว
- 4.4 “**มอง**” ไปให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อให้เห็นสภาพการจราจร
- 4.5 “**ฟัง**” ให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อรับรู้สภาพการจราจร

4.6 “คิด” ถึงความปลอดภัยในการข้ามถนน และข้ามถนนเมื่อถนนว่าง หรือเมื่อยานพาหนะหยุดสนิท

4.7 “เดิน” ข้ามถนนเป็นเส้นตรง คอยมอง และฟังเสียงรถขณะเดินข้ามถนนด้วย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนกำหนดจุดหรือเส้นเริ่มต้นสำหรับจำลองการข้ามถนนตามขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด**

2. เขียนคำว่า **หยุด มอง ฟัง คิด** และ **เดิน** ลงในบัตรคำ ให้นักเรียนอธิบายความหมายของแต่ละคำ ถามนักเรียนว่า ทำไมเราต้องหยุด หยุดที่ไหน เราต้องมองดูอะไร เราต้องคิดถึงอะไร ทำไมเราจึงต้องเดิน และเดินเมื่อใด

3. จัดสถานการณ์จำลอง :

◆ ใช้บริเวณที่โล่งกว้าง ทำเครื่องหมายถนนและทางเท้าขนาดเท่าของจริงโดยใช้ ซอล์ก เทปขาว หรือเชือกยาวๆ

◆ ให้นักเรียนนั่งเป็นแถวตามความยาวของถนนจำลอง

◆ ให้นักเรียนแต่ละคนหรือเป็นคูฝึกข้ามถนนกับผู้ใหญ่ โดยใช้บัตรคำเป็นเครื่องเตือนนักเรียน กล่าวชมเชยเมื่อนักเรียนทำถูกต้อง กล่าวย้ำถึงการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม

กิจกรรมเสริม

1. นักเรียนตอบคำถาม ใบงาน 2 : การข้ามถนน

2. แนะนำและอธิบาย ใบกิจกรรมที่บ้าน 2 : **หยุด มอง ฟัง คิด** กล่าวชมเชยเมื่อนักเรียนส่งคืนใบกิจกรรมที่บ้าน

3. ให้นักเรียนวาดภาพตนเองกำลังคิด (ภาพคนที่มีบอลลูกอยู่ในมือศีรษะ) เพื่อแสดงสิ่งที่ต้องคิดถึงเมื่อจะข้ามถนนลงในบอลลูก และรวบรวมจัดทำเป็นสมุดประจำชั้น

ใบงาน 2

การข้ามถนน

ชื่อ.....นามสกุล.....
 เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพแสดงการข้ามถนนและเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ฉันหยุดยืนที่.....	2. ฉันมอง.....
3. ฉันฟัง.....	4. ฉันคิดเรื่อง.....
5. ฉันเดินข้ามถนนเมื่อ.....	

ใบกิจกรรมที่บ้าน 2

หยุด มอง ฟัง คิด

ที่โรงเรียนเด็กได้รับการฝึกการข้ามถนนในบริเวณโรงเรียนด้วยขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** ซึ่งใบกิจกรรมนี้จะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสฝึกข้ามถนนจากสถานที่จริง

ประเด็นความปลอดภัย
เด็กเล็กยังไม่มีทักษะและความสามารถที่จะข้ามถนนอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง เด็กส่วนมากจะสังเกตเห็นวัตถุที่อยู่ตรงหน้าพวกเขาเท่านั้น และไม่สามารถบอกได้ว่าเสียงที่ได้ยินมาจากทิศทางใด ดังนั้น เด็กๆ ควรจะได้รับการช่วยเหลือ และสนับสนุนให้รู้จักวิธีหันศีรษะเพื่อมองและฟังเสียงยานพาหนะบนท้องถนน

ขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** มีดังนี้ :

1. จับมือผู้ใหญ่ไว้ (สำหรับเด็กเล็ก)
2. เลือกบริเวณที่ปลอดภัยเพื่อจะข้ามถนน โดยเป็นบริเวณที่ท่านสามารถมองเห็นการจราจรได้ชัดเจนทุกทิศทาง และเป็นบริเวณที่คนขับรถสามารถมองเห็นท่านได้เช่นกัน
3. **“หยุด”** ยืนบนทางเท้าโดยห่างจากขอบถนนหรือไหล่ทาง (กรณีที่ไม่มีทางเท้า) ประมาณ 1 ก้าว
4. **“มอง”** ให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อรับรู้สภาพการจราจร
5. **“ฟัง”** ให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อรับรู้สภาพการจราจร
6. **“คิด”** ถึงความปลอดภัยในการข้ามถนนข้ามถนนเมื่อถนนว่าง หรือเมื่อยานพาหนะหยุดสนิท
7. **“เดิน”** ข้ามถนนเป็นเส้นตรง คอยมองและฟังเสียงรถขณะเดินข้ามถนนด้วย

กิจกรรม	: หยุด มอง ฟัง คิด
เวลาที่ใช้	: เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
วัสดุที่ใช้	: อุปกรณ์วาดภาพ ใบกิจกรรมที่บ้าน 2
วันที่ส่งคืน	:

ท่านจะช่วยให้ได้อย่างไร

1. เด็กๆ สามารถรับรู้การกระทำของผู้ใหญ่ได้ ดังนั้น ท่านจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการข้ามถนนทุกครั้ง
2. กระตุ้นให้เด็กรู้จักหันศีรษะ เพื่อมองไปรอบๆ และฟังเสียง ซึ่งโอกาสที่เด็กจะปฏิบัติตามขั้นตอนเหล่านี้จะมีมากขึ้นเมื่อเด็กๆ ถูกฝึกให้หยุดยืนที่ขอบถนนก่อนที่จะเดินข้ามถนน
3. เลือกบริเวณที่ปลอดภัยสำหรับข้ามถนนเสมอ และอธิบายให้เขาฟังว่าทำไมบริเวณนี้จึงเป็นบริเวณที่ปลอดภัย เลือกใช้ทางข้ามสำหรับคนเดินเท้า เช่น อุโมงค์ใต้ดิน สะพานลอย ทางม้าลาย หรือบริเวณที่มีเครื่องหมายและสัญญาณไฟคนข้าม แม้ว่าอาจต้องเดินไกลขึ้น
4. แม้จะเป็นการข้ามถนนตรงทางม้าลาย หรือบริเวณที่มีสัญญาณไฟคนข้าม ท่านก็ควรสอนให้เด็กคอยจนกระทั่งยานพาหนะทุกชนิดหยุดสนิท และแน่ใจว่าคนขับมองเห็นพวกเขาก่อนที่จะข้ามถนน
5. ใช้ขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** ทุกครั้งเมื่อจะข้ามถนน

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. ระหว่างสองสัปดาห์ต่อจากนี้ไป ขอให้เด็กได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติขั้นตอนการข้ามถนน โดยใช้เทคนิค **หยุด มอง ฟัง คิด** ขณะไป-กลับ จากโรงเรียน หรือในโอกาสที่เด็กได้เดินทางไปพร้อมกับผู้ปกครอง และควรส่งเสริมการปฏิบัติตามขั้นตอนเหล่านี้ในการเดินข้ามทางรถไฟด้วย
2. ให้เด็กทำงานใน **ใบกิจกรรมที่บ้าน 2** ให้เสร็จสมบูรณ์

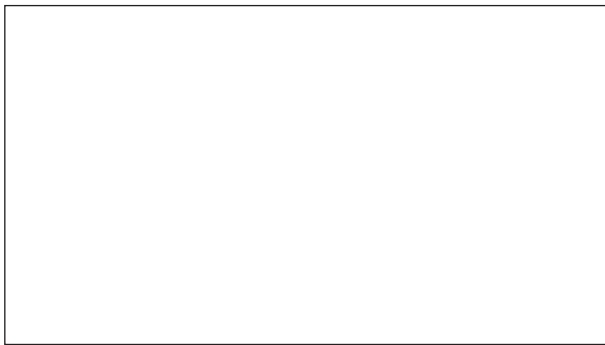

ใบกิจกรรมที่บ้าน 2

หยุด มอง ฟัง คิด

ชื่อ.....นามสกุล.....
เลขที่.....ชั้น.....
วันที่ส่ง.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพลงในช่องว่างแต่ละช่อง แสดงสิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติเมื่อข้ามถนน

หยุดห่างจากขอบถนน 1 ก้าว

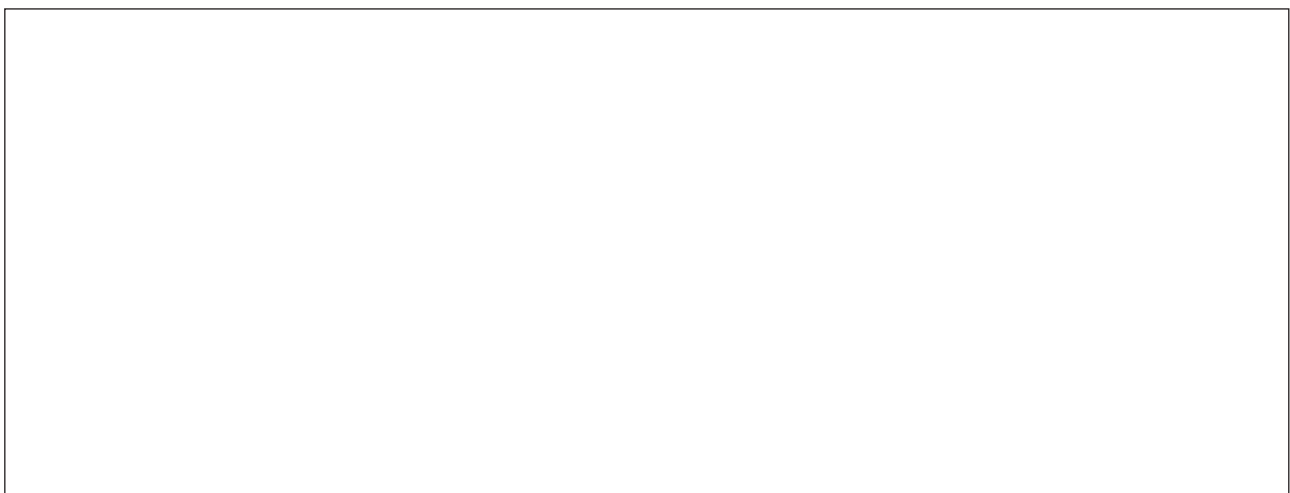
มองดูการจราจรโดยรอบ

ฟังเสียงยานพาหนะ

คิดว่าควรข้ามถนนเมื่อใดจึงจะปลอดภัย

ข้ามถนนโดยเดินเป็นเส้นตรงอย่างรวดเร็ว คอยมอง และฟังเสียงยานพาหนะขณะที่ข้ามถนน

บทที่ 3 :

เลือกสถานที่ข้ามถนนปลอดภัย

ประเด็นความปลอดภัย

1. เด็กที่มีอายุระหว่าง 1-10 ปี จะยังไม่สามารถจำแนกสถานที่ข้ามถนนที่เป็นอันตรายและเลือกบริเวณที่ปลอดภัยกว่าได้ พวกเขา มักคิดว่าสถานที่ข้ามที่ปลอดภัย คือบริเวณใดก็ตามที่เขาไม่เห็นรถวิ่ง เด็กจะไม่เข้าใจว่าในสภาพของถนนจริงนั้นมีทั้งทางโค้ง เนิน หรือมุมถนนที่ทำให้ไม่สามารถมองเห็นรถได้

2. เด็กจะต้องได้รับการกระตุ้นหรือย้ำเตือนให้ใช้ทางข้ามหรือเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับคนเดินเท้าเสมอ

หมายเหตุ : การข้ามถนนหน้าโรงเรียนต่างจากการข้ามถนนที่อื่นๆ เพราะเป็นทางข้ามที่ได้รับการดูแลเฉพาะในช่วงเช้าและเย็นเท่านั้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้นักเรียนตระหนักว่าบริเวณที่ปลอดภัยที่สุดในการข้ามถนนคือ บริเวณที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับคนเดินเท้า ดังแสดงในใบความรู้ 2

จุดประสงค์นำทาง

1. ระบุบริเวณที่ปลอดภัยในการข้ามถนนได้
2. อธิบายวิธีการข้ามถนนตรงบริเวณทางข้ามสำหรับผู้เดินเท้าได้อย่างถูกต้อง
3. แสดงวิธีการข้ามถนนโดยใช้เครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับคนเดินเท้าที่ใกล้กับโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง
4. ระบุผู้ที่สามารถช่วยเหลือเด็กให้ข้ามถนนอย่างปลอดภัย

การเตรียมการสอน

1. ทำสำเนา ใบงาน 3 : การข้ามถนนของคนเดินเท้า สำหรับนักเรียนทุกคน
2. รวบรวมบัตรคำที่ได้จากบทที่ 2
3. ศึกษาประเด็นความปลอดภัยจาก แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน 4 : การข้ามถนนบริเวณทางแยก ที่มีสัญญาณไฟจราจรสำหรับคนเดินเท้า และ แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน 5 : การข้ามถนนบริเวณทางข้ามหน้าสถานศึกษาโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ/ครูดูแล
4. กำหนดเวลาที่เหมาะสม และให้แน่ใจว่ามีผู้ดูแลการข้ามถนนหน้าโรงเรียนก่อนจะเริ่มกิจกรรมย่อย 1 (ถ้าเป็นไปได้)
5. ถ้าจำเป็นขอความร่วมมือจากผู้ปกครองที่มารับนักเรียนให้เข้าร่วมในกิจกรรมด้วย

สาระสำคัญของการสอน

1. ดูแลการข้ามทางรถไฟเป็นกรณีพิเศษ โดยเฉพาะบริเวณที่ไม่มีสัญญาณเตือน ให้ใช้ขั้นตอนหยุด มอง ฟัง คิด ตลอดเวลา คอยจนกระทั่งสัญญาณไฟและระฆังหยุดดังก่อนเดินข้ามทางรถไฟ
2. ใช้ใบความรู้ 2 : บริเวณที่ปลอดภัยสำหรับคนเดินเท้า
3. อภิปรายลักษณะของเครื่องอำนวยความสะดวกของคนเดินเท้าที่นักเรียนใช้ในท้องถิ่น
4. พูดคุยเกี่ยวกับบริเวณที่ตั้งของเครื่องอำนวยความสะดวกของคนเดินเท้าใกล้โรงเรียน เช่น ทางม้าลาย สะพานลอย อุโมงค์ (ถ้ามี) เป็นต้น
5. ใช้ภาพถ่ายที่ได้จากการเดินสำรวจในบทที่ 1 เพื่อประกอบการอภิปราย
6. อภิปรายเกี่ยวกับเครื่องหมายต่างๆ ที่อยู่บนถนน

7. อภิปรายเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของธงที่ใช้สำหรับการข้ามถนนตรงทางข้ามของโรงเรียน

8. อภิปรายบทบาทและหน้าที่ของผู้ควบคุมดูแลการข้ามถนน (ลูกเสือหรือเนตรนารี)

9. อภิปรายเกี่ยวกับบริเวณใกล้ทางข้ามที่สามารถจอดรถได้พร้อมให้เหตุผล

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

กิจกรรมย่อย 1 : การข้ามถนนตรงทางข้ามของโรงเรียน (ถ้ามี)

1. ทบทวนขั้นตอนการเดินทางเป็นกลุ่ม (จากบทที่ 1)

2. ให้ผู้ดูแลการข้ามถนนอธิบายขั้นตอนการเดินทางข้ามถนน ถ้าไม่มีผู้ดูแลให้ทบทวนขั้นตอน โดยใช้บัตรคำและให้ผู้ใหญ่สาธิตเป็นตัวอย่าง

3. ขอให้ผู้ปกครองเดินข้ามถนนกับกลุ่มนักเรียนที่เป็นเด็กเล็ก

4. เดินข้ามถนนอย่างระมัดระวัง แล้วทบทวนขั้นตอนการเดินทางข้ามถนนอีกครั้งเมื่อข้ามกลับมา

กิจกรรมย่อย 2 : การใช้ทางข้ามที่มีสัญญาณไฟคนข้าม

1. นำนักเรียนเดินไปยังบริเวณทางข้ามที่มีสัญญาณไฟคนข้าม ทางม้าลาย หรือบริเวณสี่แยก (ถ้ามี) ที่อยู่ใกล้กับโรงเรียนโดยให้นักเรียนยืนห่างจากบริเวณทางข้าม เพื่อทำการสังเกตได้ชัดเจนและไม่ขวางทางผู้ใช้ทางข้ามคนอื่นๆ

2. อภิปรายถึงปัจจัยที่ทำให้สถานที่ข้ามถนนบริเวณดังกล่าวปลอดภัยกว่าบริเวณอื่นโดยให้เหตุผล เช่น ผู้ขับขี่คาดว่าคนเดินเท้าจะข้าม ณ จุดที่จัดไว้สำหรับข้ามถนน ผู้ขับขี่จะไม่จอดรถใกล้ทางข้ามมากเกินไป เพื่อให้ผู้ที่ข้ามถนนสามารถมองเห็นรถที่วิ่งไป-มา และให้ผู้ขับขี่สามารถมองเห็นผู้ข้ามได้เช่นกัน

3. ฝึาดูการข้ามถนนชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง ชี้ให้นักเรียนสังเกตการเปลี่ยนสัญญาณไฟคนข้ามอธิบายและพูดคุยถึงสิ่งที่เกิดขึ้น

4. ให้ผู้ใหญ่สาธิตวิธีการข้ามถนนตรงบริเวณที่ทำการสังเกต

5. อธิบายการข้ามถนนของผู้ใหญ่ตามขั้นตอนหยุด มอง ฟัง คิด ดังนี้ หยุดบริเวณทางข้ามรอให้รถจอดและสัญญาณไฟคนข้ามเปลี่ยนเป็นสีเขียว สบสายตากับคนขับรถ มองให้แน่ใจว่ายานพาหนะทั้งหมดหยุดสนิท จึงเดินข้ามถนนอย่างรวดเร็ว

6. ฝึกข้ามถนนตรงทางข้ามเป็นกลุ่มอย่างระมัดระวังทั้งไปและกลับ

7. ให้นักเรียนทำ ใบงาน 3 : การข้ามถนนของคนเดินเท้า

หมายเหตุ : ควรจัดกิจกรรมย่อย 1 และกิจกรรมย่อย 2 แยกกันคนละวัน ซึ่งกิจกรรมย่อย 2 อาจไม่เหมาะกับโรงเรียนในบางท้องถิ่น แต่สามารถทำกิจกรรมนี้ได้ เมื่อมีการไปทัศนศึกษาไปยังสถานที่ที่เอื้ออำนวยให้สามารถทำกิจกรรมดังกล่าวได้

ใบงาน 3

การข้ามถนนของคนเดินเท้า

ชื่อ.....นามสกุล.....

เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพเครื่องอำนวยความสะดวกความปลอดภัยในการข้ามถนนที่อยู่ใกล้โรงเรียน และบอกเหตุผลข้างใต้ภาพว่าทำไมการข้ามถนนบริเวณดังกล่าวจึงปลอดภัยกว่าบริเวณอื่น

บทที่ 4 :

การจราจร

ประเด็นความปลอดภัย

เด็กๆ จำเป็นต้องเข้าใจถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงของปริมาณจราจร เนื่องจากเขายังขาดประสบการณ์ในการคาดคะเนความเร็วและระยะทาง ในถนนสายเดียวกันบางครั้งการจราจรอาจคับคั่ง แต่บางครั้งก็เบาบาง ซึ่งเป็นสิ่งที่พบเห็นทั่วไปตามโรงเรียนต่างๆ โดยเฉพาะในช่วงเช้าและเย็นเมื่อผู้ปกครองมาส่งและรับเด็ก

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนมีความคุ้นเคยกับสภาพการจราจรในท้องถิ่นของตน

จุดประสงค์นำทาง

1. ให้คำจำกัดความของคำว่า “การจราจร” ตามความเข้าใจของนักเรียนเองได้
2. ระบุและเรียกชื่อสิ่งต่างๆ ของระบบการจราจรในท้องถิ่นได้
3. จำแนกลักษณะการจราจรที่คับคั่งและเบาบางได้

การเตรียมการสอน

1. จัดเตรียมแผ่นพลาสติกรูปยานพาหนะให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน หรือให้นักเรียนนำของเล่นที่เป็นยานพาหนะมาก็ได้
2. เตรียมห่วงขนาดใหญ่ 2 ห่วง และบัตรคำสำหรับอธิบายห่วงแต่ละอัน
3. เตรียมกระดาษแผ่นใหญ่ซึ่งวาดหรือระบายสีเป็นภาพ “ถนน” สำหรับติดฝาผนัง
4. ทำสำเนา ใบงาน 4 : ถนนที่การจราจรคับคั่งหรือเบาบาง สำหรับนักเรียนทุกคน
5. เตรียมกล้องถ่ายรูปเพื่อใช้ในการเดินสำรวจ

หมายเหตุ บทเรียนนี้สามารถจัดสอนแยกเป็น 2 คาบ หรือ 2 วันก็ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้นักเรียนนั่งเป็นรูปวงกลมและวางห่วงไว้ตรงกลาง
2. เขียนคำว่า “การจราจรบนถนน” และ “ไม่ใช่การจราจรบนถนน” ลงในบัตรแต่ละใบแล้ววางบัตรลงในห่วงแต่ละอัน
3. แจกแผ่นพลาสติกรูปยานพาหนะหรือของเล่นแก่นักเรียนทุกคน
4. ให้นักเรียนผลัดกันวางแผ่นพลาสติก หรือของเล่นไว้ในห่วงแต่ละอันตามความเหมาะสม
5. ให้นักเรียนระบุนยานพาหนะอื่นๆ บนถนนนอกเหนือจากที่นำมาแสดง
6. ให้นักเรียนวาดภาพยานพาหนะดังกล่าวลงบนบัตรคำและใส่เพิ่มเข้าไปในห่วง
7. อภิปรายเกี่ยวกับชนิดของยานพาหนะที่นักเรียนพบเห็นเป็นประจำบนถนนใกล้โรงเรียนและให้นักเรียนเขียนเป็นรายการลงบนกระดาน
8. เปรียบเทียบรายการยานพาหนะบนกระดานกับบัตรคำที่อยู่ในห่วง แล้วเขียนชื่อยานพาหนะที่เพิ่มขึ้นมาลงบัตรคำเพื่อวางในห่วงต่อไป
9. อภิปรายยานพาหนะที่น่าจะมีคนโดยสาร พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ
10. ให้นักเรียนวาดภาพยานพาหนะที่ใช้สัญจรบนท้องถนนที่ตนเองเลือก ตัดภาพที่วาดไปติดที่ภาพถนนบนฝาผนังและเขียนคำอธิบายภาพ
11. นำนักเรียนไปเดินสำรวจถนนที่คับคั่งและเบาบาง
12. ทบทวนวิธีการเดินเป็นกลุ่มระหว่างทางก่อนถึงประตูโรงเรียน
13. ฝึกขั้นตอน **หยุด มอง ฟัง คิด** ตรงทางข้ามต่างๆ ที่มีตลอดทางที่เดินสำรวจ (ดูบทที่ 2 และ ใบความรู้ 1)
14. ใช้เวลา 5 นาที สำหรับจุดข้ามแต่ละจุดเพื่อสังเกตชนิดของยานพาหนะที่วิ่งบนท้องถนน

15. อธิบายการเคลื่อนที่ของการจราจร เช่น “เร็ว” “ช้า” “ใกล้” “ไกล” เป็นต้น

16. อธิบายปริมาณการจราจร เช่น “ขณะนี้ถนนมีการจราจรคับคั่งหรือเบาบาง” “อะไรคือสาเหตุ”

17. ถามคำถามเหล่านั้นซ้ำอีกครั้งถ้าปริมาณการจราจร เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลัน

18. ถ่ายภาพบริเวณที่มีการจราจรคับคั่งและเบาบาง และพยายามถ่ายภาพบริเวณดังกล่าวอีกครั้งเมื่อภาพการจราจรแตกต่างจากที่ถ่ายรูปไว้ในครั้งแรก

กิจกรรมเสริม

1. ทบทวนรายงานยานพาหนะที่ใช้สัญจรบนท้องถนน ทำเครื่องหมายตรงยานพาหนะที่พบเห็นระหว่างการเดินสำรวจ เพิ่มรายการยานพาหนะที่ยังไม่มี และให้นักเรียนวาดภาพยานพาหนะดังกล่าวลงบนภาพถนนที่ติดไว้บนฝาผนัง

2. อภิปรายเกี่ยวกับปริมาณการจราจรโดยเน้นลักษณะการจราจรที่เปลี่ยนแปลงไป ถนนที่ว่างอาจกลายเป็นถนนที่มีการจราจรคับคั่งได้อย่างรวดเร็ว นักเรียนต้องไม่คิดว่าสภาพการจราจรจะเหมือนเดิมทุกครั้งที่ใช้ถนนเส้นดังกล่าว

3. ให้นักเรียนทำ ใบงาน 4 : ถนนที่การจราจรคับคั่งหรือเบาบาง

4. นำภาพถ่ายมาจัดแสดงบนผนังห้องหรือทำเป็นสมุดภาพประจำชั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดแสดงเรื่องความปลอดภัยบนท้องถนน

5. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ใช้ภาพวาดของถนนเพื่อจำลองสภาพการจราจรที่คับคั่งและเบาบาง

ใบงาน 4

ถนนที่การจราจรคับคั่งและเบาบาง

ชื่อ.....นามสกุล.....

เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนวาดภาพที่มีการจราจรคับคั่งและเติมข้อความลงในช่องว่าง

ช่วงที่ถนนมีการจราจรคับคั่งคือ.....

2. ให้นักเรียนวาดภาพถนนที่มีการจราจรเบาบางและเติมข้อความลงในช่องว่าง

ช่วงที่ถนนมีการจราจรเบาบางคือ.....

3. ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- ◆ ไม่ว่าถนนจะคับคั่งหรือเบาบาง ก่อนที่จะข้ามถนนฉันต้อง

.....

.....

.....

บทที่ 5 :

การขึ้นและลงจากยานพาหนะ

ประเด็นความปลอดภัย

1. การขึ้นและลงจากยานพาหนะทางด้านที่มียานพาหนะคันอื่นๆ วิ่งผ่านไปมาเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เพราะเด็กต้องลงไปอยู่ในช่องทางเดินรถและผู้ขับขี่คันอื่นๆ ก็ไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้ว่าเด็กจะลงจากรถ
2. ด้านที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับการขึ้นและลงจากยานพาหนะชนิดต่างๆ คือ ด้านที่ชิดขอบถนน

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนบอกได้ว่าด้านที่ชิดขอบถนนหรือขอบทางเท้าของรถยนต์และรถจักรยานยนต์ เป็นด้านที่ปลอดภัยสำหรับการขึ้นและลงจากยานพาหนะ

จุดประสงค์นำทาง

1. อธิบายเหตุผลได้ว่าทำไมการขึ้นและลงจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ตรงด้านที่ชิดขอบถนนจึงเป็นด้านที่ปลอดภัยที่สุด
2. แสดงการขึ้นและลงจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์อย่างปลอดภัยได้

การเตรียมการสอน

1. เตรียมกระดาษแข็งแผ่นใหญ่พร้อมเขียนหัวข้อ “กฎสำหรับคนโดยสารที่มีความรับผิดชอบ”
2. ขอให้ผู้ปกครองนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์มาโรงเรียนเพื่อร่วมกิจกรรม อธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นและลงจากรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตรงด้านที่ชิดกับขอบทางเท้า และวิธีปฏิบัติตนเมื่อต้องจอดยานพาหนะในแนวเฉียง
3. ชีตเส้นแสดงช่องทางเดินรถและขอบถนนให้ชัดเจน จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ขนานกับเส้นขอบถนนที่ขีดไว้

4. เตรียมกระดาษแข็ง กระดาษสี ปากกาเคมี กรรไกร และกาว สำหรับให้นักเรียนใช้ทำป้ายแขวนที่ประตู

5. ทำสำเนา ใบงาน 5 : การขึ้นและลงจากยานพาหนะ ใบกิจกรรมที่บ้าน 3 : เดินทางไปกับครอบครัวของฉัน สำหรับนักเรียนทุกคน

6. ศึกษาประเด็นความปลอดภัยจาก แผ่นภาพ ประกอบการเรียนการสอน 5 : การข้ามถนนบริเวณทางข้าม หน้าสถานศึกษาโดยมีตำรวจ/ครูดูแล

สาระสำคัญของการสอน

1. นักเรียนควรขึ้นรถยนต์ตรงด้านที่ใหญ่กำหนดในกรณีที่ดินนั้นไม่มีขอบทาง และควรรออยู่ในรถจนกว่าผู้ใหญ่อจะอนุญาตให้ลง และต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด
2. การขึ้นและลงจากรถยนต์ควรเป็นไปตามลำดับ ดังนี้ เด็กที่อายุน้อยที่สุดขึ้นก่อนและลงเป็นคนสุดท้าย ขณะที่เด็กอายุมากที่สุดขึ้นเป็นคนสุดท้ายแต่ลงก่อน
3. นักเรียนสามารถขึ้นรถจักรยานยนต์จากขอบถนน หลังจากผู้ใหญ่ขึ้นนั่งประจำที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อควบคุมสมดุลของรถจักรยานยนต์
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3 ถึง 4 คน เพื่อตอบคำถามดังต่อไปนี้ “คนทุกคนต้องทำหรือคิดถึงอะไร เพื่อให้เกิดความปลอดภัย และเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อลดการบาดเจ็บ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางด้วยรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์”
5. บันทึกกฎต่างๆ ที่นักเรียนช่วยกันคิดขึ้นมาลงในแผ่นกระดาษแข็งที่เตรียมไว้ภายใต้หัวข้อ “กฎสำหรับคนโดยสารที่มีความรับผิดชอบ”

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ใช้ “กฎสำหรับคนโดยสารที่มีความรับผิดชอบ” ในการอภิปรายเกี่ยวกับความสำคัญของการขึ้นและลงจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์

2. นำนักเรียนไปที่รถยนต์และรถจักรยานยนต์เพื่อให้นักเรียนได้ระบุประตูหรือด้านที่ปลอดภัยในเวลาขึ้นและลงจากยานพาหนะทั้ง 2 ประเภท แล้วให้เหตุผล

3. ให้นักเรียนฝึกการขึ้นและลงจากยานพาหนะทั้งสองประเภทจากด้านที่ปลอดภัยเมื่อยานพาหนะดังกล่าวจอดชิดขอบถนน

4. ให้นักเรียนฝึกการขึ้นและลงเมื่อยานพาหนะไม่ได้จอดชิดขอบถนน เน้นให้นักเรียนเข้าใจว่า เขาต้องยืนให้ชิดด้านข้างของตัวรถให้มากที่สุดเมื่อลงจากรถ และต้องปฏิบัติตามที่ผู้ปกครองบอกอย่างเคร่งครัด

5. ให้นักเรียนบอกสิ่งที่ต้องทำและคำนึงถึงเมื่อจะขึ้นและลงจากยานพาหนะ

6. อภิปรายถึงสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนจำได้ว่าการขึ้นและลงจากยานพาหนะที่ปลอดภัยที่สุดคือด้านที่ชิดขอบถนน

7. พูดคุยกับนักเรียนถึงลำดับการขึ้นและลงจากยานพาหนะของสมาชิกในครอบครัว และให้นักเรียนบอกเหตุผลที่ต้องมีการจัดลำดับเช่นนั้น

8. แสดงบทบาทสมมติของสมาชิกในครอบครัวในการขึ้นและลงจากรถยนต์

9. ให้นักเรียนทำ ใบงาน 5 : การขึ้นและลงจากยานพาหนะ โดยเรียงลำดับภาพให้ถูกต้อง

ใบงาน 5 แบบบันทึกการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ

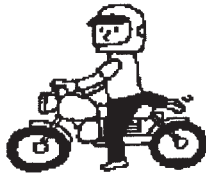
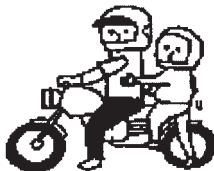

ชื่อ.....นามสกุล.....
เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียงลำดับการขึ้นและลงจากยานพาหนะอย่างปลอดภัยโดยเขียนเป็นตัวเลขไว้ในช่องสี่เหลี่ยมด้านขวามือของภาพ

1. การขึ้นและลงจากรถยนต์

 <p>นั่งขึ้นรถ</p>	 <p>ฉันทลงรถ</p>
 <p>คนขับปรถลงรถ</p>	 <p>นั่งลงรถ</p>
 <p>ฉันทขึ้นรถ</p>	 <p>คนขับขึ้นรถ</p>

2. การขึ้นและลงรถจักรยานยนต์

 <p>คนขับรถจักรยานยนต์ขึ้นรถ</p>	 <p>ฉันทลงรถ</p>
 <p>ฉันทเข้าไปในโรงเรียน</p>	 <p>ฉันทขึ้นรถ</p>

ใบกิจกรรมที่บ้าน 3

เดินทางไปโรงเรียนกับครอบครัวของฉัน

ที่โรงเรียนเด็กๆ ได้เรียนรู้เรื่องการขึ้นและลงจากรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตรงด้านที่ชิดขอบถนน ซึ่งเป็นด้านที่ปลอดภัยที่สุด

ประเด็นความปลอดภัย

1. เมื่อจะขึ้นและลงจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ เด็กๆ ควรจะใช้ด้านที่อยู่ชิดขอบถนนเสมอ เพราะเป็นด้านที่ปลอดภัย
2. การขึ้นและลงจากยานพาหนะทางด้านที่มียานพาหนะคันอื่นๆ วิ่งผ่านไปมาเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เพราะเด็กต้องลงไปอยู่ในช่องทางเดินรถและผู้ขับขี่คันอื่นๆ ก็ไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้ว่าเด็กจะลงจากรถ
3. เด็กๆ มักจะมีพฤติกรรมด้านความปลอดภัยไม่ค่อยแน่นอน ดังนั้น ท่านจึงต้องดูแลเขาอย่างระมัดระวัง และย้ำเตือนให้คำนึงถึงสิ่งที่จะต้องคิดและทำบ่อยครั้ง
4. โปรดจำไว้ว่า ความปลอดภัยของเด็กคือความรับผิดชอบต่อท่านนั่นเอง

ท่านจะช่วยได้อย่างไร

1. พยายามจอดรถให้คนโดยสารขึ้นและลงชิดขอบถนนทุกครั้ง พูดคุยกับเด็กถึงเหตุผลที่ท่านทำเช่นนี้
2. อย่าทำให้เด็กต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่อันตราย ต้องแน่ใจเสมอว่าเด็กขึ้นและลงจากยานพาหนะตรงด้านที่ปลอดภัยจากการจราจรโดยเฉพาะเมื่อการจราจรคับคั่ง เช่น เมื่อมารับหรือส่งเด็กที่โรงเรียน โปรดจำไว้ว่าเด็กจะหลีกเลี่ยงสิ่งที่ท่านทำ ไม่ใช่สิ่งที่ท่านบอกให้เขาทำ
3. ถ้าท่านต้องจอดรถบริเวณที่ไม่มีขอบถนน (เช่น เมื่อจอดรถที่ทำเป็นมุมเฉียง เป็นต้น) ท่านควรสอนให้เด็กปฏิบัติตามคำสั่งของท่านในการขึ้นและลงจากรถเสมอ เมื่อเขาลงจากรถแล้วจะต้องยืนรอชิดข้างตัวรถจนกว่าท่านจะพาเขาเดินไปยังจุดที่ปลอดภัย เตือนให้เขาวางมือข้างหนึ่งบนตัวรถไว้ขณะที่เขายืนรอท่าน

สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. พูดคุยกับเด็กถึงสิ่งที่เขาจำเป็นต้องปฏิบัติ และคำนึงถึงเมื่อขึ้นและลงจากยานพาหนะ เพื่อความปลอดภัย และการเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ
2. ช่วยเด็กกรอกข้อมูลลงในใบกิจกรรมที่บ้านให้สมบูรณ์ และส่งคืนตามเวลาที่กำหนด

กิจกรรม : ขึ้นและลงจากยานพาหนะ
ด้วยความปลอดภัย

เวลาที่ใช้ : 30 นาที

วัสดุที่ใช้ : ใบกิจกรรมที่บ้าน และดินสอ

วันที่ส่งคืน :

ใบกิจกรรมที่บ้าน 3 เดินทางไปกับครอบครัวของฉัน

ชื่อ.....นามสกุล.....
เลขที่.....ชั้น.....
วันที่ส่ง.....

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนเขียนชื่อสมาชิกในครอบครัวโดยเรียงตามลำดับการขึ้นรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์

การขึ้นรถ	
ลำดับที่ 1	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 2	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 3	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 4	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 5	อายุ .....ปี

2. ให้นักเรียนเขียนชื่อสมาชิกในครอบครัวโดยเรียงตามลำดับการลงจากรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์

การลงรถ	
ลำดับที่ 1	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 2	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 3	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 4	อายุ .....ปี
ลำดับที่ 5	อายุ .....ปี

บทที่ 6 :

การเดินทาง

ประเด็นความปลอดภัย

เด็กจะใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะได้อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบมากขึ้นถ้าเขามีประสบการณ์การเรียนรู้ตั้งแต่เยาว์วัย เด็กต้องได้รับการพัฒนาและปลูกฝังพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ เช่น รถโดยสารประจำทาง รถไฟ รถสองแถว และรถสามล้อเครื่อง เป็นต้น

วัตถุประสงค์นำทาง

1. ให้คำจำกัดความ คำว่า “การขนส่งสาธารณะ” ตามความเข้าใจของนักเรียนเองได้
2. กำหนดขั้นตอนที่ปลอดภัย ในการรอรถ การขึ้นรถ การนั่งหรือยืนบนรถ และการลงจากรถ โดยสารประจำทางได้
3. สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนที่ปลอดภัยในการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ได้

การเตรียมการสอน

1. ทำสำเนา ใบงาน 6 : การเดินทางท่องเที่ยว และใบความรู้ 4 สำหรับนักเรียนทุกคน
2. เตรียมกล่องกระดาษขนาดใหญ่ ดินสอสี และอุปกรณ์ศิลปะอื่นๆ ที่พอจะหาได้
3. เตรียมเครื่องแต่งกายและเครื่องใช้ของคนขับรถ เช่น หมวก และเครื่องแบบ เป็นต้น
4. ศึกษาประเด็นความปลอดภัยจาก แผ่นภาพ ประกอบการเรียนรู้การสอน 9 การข้ามถนนอย่างปลอดภัย เมื่อลงจากรถโดยสารประจำทาง

สาระสำคัญของการสอน

ขั้นตอนการเดินทางโดยใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะอย่างปลอดภัย ประกอบด้วย :

- ◆ จับมือผู้ใหญ่หรือเด็กคนอื่นถ้าไปกันเป็นกลุ่ม
- ◆ ยืนรออย่างระมัดระวังโดยห่างจากขอบถนน ขอบทางเท้า และขอบชานชาลา จนกว่าผู้ใหญ่จะสั่งให้ขึ้นรถได้
- ◆ ควรรอให้คนโดยสารที่อยู่บนรถลงให้หมดก่อนแล้วจึงขึ้น ไม่ควรยืนอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายออกนอกตัวรถ
- ◆ หากที่นั่งให้เรียบร้อยและนั่งอยู่กับที่ระหว่างที่ยานพาหนะเคลื่อนที่
- ◆ ถ้าไม่มีที่นั่งให้ยืนจับราวให้มั่นคง
- ◆ ไม่ควรยืนขวางทางขึ้น-ลง (ทั้งส่วนข้างและส่วนท้ายของรถ)
- ◆ เมื่อยานพาหนะหยุดจะต้องจับมือกัน ให้ผู้ใหญ่ลงก่อน ระวังขั้นบันไดขณะลง ปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่สั่ง
- ◆ ไม่ควรโดยสารรถในจุดที่ถูกสั่งห้าม หรือเป็นอันตราย เช่น หลังคารถ ประตู ขอบด้านข้างของรถ เป็นต้น

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในการเดินทางโดยใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ เช่น รถโดยสารประจำทาง รถไฟ รถสองแถว รถสามล้อเครื่อง และรถแท็กซี่
2. เขียนหัวข้อเรื่อง “การโดยสารรถยนต์ส่วนตัว” และ “การโดยสารรถสาธารณะ” บนกระดานดำ เขียนลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันระหว่างการโดยสารทั้งสองแบบ (กรณีที่นักเรียนไม่มีรถยนต์ส่วนตัว ให้นักเรียนสมมติขึ้น)

3. ให้นักเรียนใช้ ใบงาน 6 : การเดินทางท่องเที่ยว เพื่อวาดภาพการโดยสารรถสาธารณะและบันทึกข้อสรุปการโดยสารแต่ละลักษณะแล้วนำไปแสดงเพิ่มบนป้ายนิเทศในชั้นเรียน

4. ให้นักเรียนเรียงลำดับคำบัตรคำ “การใช้บริการรถโดยสาร” ใน ใบความรู้ 4

5. อภิปรายเหตุผลของการใช้ขั้นตอนเหล่านี้ เพื่อช่วยให้เรามีความปลอดภัย และมีความรับผิดชอบมากขึ้นเมื่อต้องเดินทางโดยรถโดยสาร เช่น เมื่อไปทัศนศึกษาหรือเมื่อโดยสารรถโรงเรียน เป็นต้น

6. ให้นักเรียนระดมความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ควรปฏิบัติเมื่อเดินทางโดยใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะประเภทอื่นๆ เช่น รถโดยสารประจำทาง รถไฟ รถสองแถว รถไฟฟ้า รถรับจ้าง รถสามล้อเครื่อง และอื่นๆ

7. ให้นักเรียนสร้างรถโดยสารประจำทาง หรือรถไฟโดยใช้กล่องกระดาษขนาดใหญ่ ทาสี ตัดช่องทำหน้าต่าง และประตู แล้ววางเก้าอี้เข้าไปข้างในให้ดูเหมือนเป็นที่นั่ง จัดวางป้ายสัญญาณจราจรต่างๆ เพื่อจำลองสภาพแวดล้อมให้เหมือนจริง เช่น สัญญาณให้หยุด หมวก ตั๋ว เป็นต้น

8. แสดงบทบาทสมมติเพื่อสาธิตขั้นตอนที่ปลอดภัยในการขึ้นรถ การขึ้น การนั่ง (หรือยืน) และการลงจากรถโดยสารสาธารณะประเภทต่างๆ

9. อภิปรายเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่นักเรียนแต่ละคนได้แสดงไปว่าทำไมแต่ละคนจึงปฏิบัติตนเช่นนั้น

กิจกรรมเสริม

1. นำ “ยานพาหนะประจำห้องเรียน” ที่นักเรียนทำขึ้นมาเล่นอีกครั้งโดยให้นักเรียนทำอุปกรณ์เพิ่มเติม เช่น ตั๋ว หมวก และธง เป็นต้น เพื่อใช้แสดงละคร

2. ใช้ แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน 9 เพื่อทบทวนประเด็นความปลอดภัย

ใบงาน 6

การเดินทางท่องเที่ยว

ชื่อ.....นามสกุล.....

เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนวาดภาพ “การโดยสารรถส่วนตัว” ลงในกรอบด้านล่าง

2. ให้นักเรียนวาดภาพ “การโดยสารรถสาธารณะ” ลงในกรอบด้านล่าง

3. ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

◆ “การโดยสารรถส่วนตัว” หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

◆ “การโดยสารรถสาธารณะ” หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

บทที่ 7 :

บนรถโดยสาร

ประเด็นความปลอดภัย

เด็กจะใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะได้อย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบมากขึ้นถ้าเขามีประสบการณ์การเรียนรู้ตั้งแต่เยาว์วัย เด็กต้องได้รับการพัฒนาและปลูกฝังพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนมีพฤติกรรมที่ปลอดภัยในการรอ การขึ้น การนั่ง การยืน และการลงจากรถเมื่อใช้บริการรถโดยสารประจำทาง

จุดประสงค์นำทาง

1. สามารถอธิบายขั้นตอนที่ปลอดภัยในการรอ การขึ้น การนั่ง การยืน และการลงจากรถโดยสารประจำทาง
2. ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ปลอดภัยเมื่อใช้บริการรถโดยสารประจำทาง ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ได้

การเตรียมการสอน

1. วางแผนการปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ก่อนทำกิจกรรม
2. ทำสำเนาและขยายขนาดของ *ใบความรู้ 4 : การใช้บริการรถโดยสาร* นำไปติดที่กระดานแข็ง ตัดตามรอยปรุเพื่อใช้เป็นบัตรคำ
3. ทำสำเนา *ใบงาน 7 : บนรถโดยสาร สำหรับนักเรียนทุกคน*
4. ศึกษาประเด็นความปลอดภัยจาก *แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน 9 : การข้ามถนนอย่างปลอดภัย* เมื่อลงจากรถโดยสารประจำทาง และ *แผ่นภาพประกอบการเรียนการสอน 14 : การโดยสารรถประจำทาง/รถโรงเรียนอย่างปลอดภัย*

5. ให้นำนักเรียนขึ้นรถโดยสารประจำทางใกล้บริเวณโรงเรียน ซึ่งทั้งครูและนักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนที่ปลอดภัยที่สุดในการเดินทางได้

สาระสำคัญของการสอน

1. นักเรียนต้องผ่านการเรียนการสอนในบทที่ 1 มาก่อนจึงจะเริ่มต้นเรียนบทนี้ได้
2. การทำกิจกรรมย่อยๆ 1 กิจกรรมในชั้นเรียน ควรดำเนินการตั้งแต่ต้นปีการศึกษา หากมีนักเรียนใช้บริการรถโรงเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. แนะนำบัตรคำ “การใช้บริการรถโดยสาร” ที่ทำไว้โดยอ่านข้อความในบัตรคำ และอภิปรายถึงความสำคัญของพฤติกรรมเหล่านั้น
2. กระตุ้นให้นักเรียนทุกคนเข้าใจว่า กฎระเบียบแต่ละข้อช่วยให้นักเรียนและผู้ใช้รถใช้ถนนคนอื่นๆ มีความปลอดภัยได้อย่างไร และเน้นให้นักเรียนทุกคนที่ใช้บริการรถโรงเรียนเห็นความจำเป็นที่เขาจะต้องเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่รับผิดชอบดูแลการเดินทางตลอดเวลา
3. ให้นักเรียนเรียงลำดับบัตรคำ

กิจกรรมย่อย 1 : กิจกรรมในชั้นเรียน

1. จัดเก้าอี้ในชั้นเรียนให้เป็นแถวเหมือนในรถโดยสารประจำทาง เลือกนักเรียนคนหนึ่งเป็นคนขับและอีกคนหนึ่งแสดงเป็นครูหรือผู้ดูแลนักเรียน
2. อภิปรายวิธีการจัดวางสิ่งของและสัมภาระเพื่อความปลอดภัยในการนั่งโดยสาร
3. ใช้บัตรคำเพื่อให้นักเรียนแสดงการขึ้น การนั่ง การยืน และการลงจากรถด้วยวิธีที่ถูกต้อง

กิจกรรมย่อย 2 : กิจกรรมนอกห้องเรียน (ทัศนศึกษา)

1. อธิบายบัตรคำ “การใช้บริการรถโดยสาร” ก่อนออกจากห้องเรียน
2. ใช้ขั้นตอนการปฏิบัติจากบทที่ 1 ในการรอตระงายหยุดรถโดยสารประจำทาง
3. ปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ถูกต้องในการขึ้นการนั่ง และการลงจากรถระหว่างการไปทัศนศึกษา
4. กระตุ้นนักเรียนให้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดเวลา

กิจกรรมทบทวน

1. อภิปรายพฤติกรรมการขึ้น การนั่ง และการลงจากรถระหว่างการไปทัศนศึกษา ให้นักเรียนอธิบายสิ่งที่เขาปฏิบัติพร้อมให้เหตุผล
2. ให้นักเรียนใช้ ใบงาน 7 : บนรถโดยสาร เพื่อบันทึกชื่อสถานที่ที่นักเรียนเดินทางไป และสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติในฐานะที่เป็นคนโดยสารที่มีความรับผิดชอบ
3. ให้นักเรียนบันทึกประสบการณ์ของตนเองในการนั่งรถโดยสารประจำทางในรูปแบบต่างๆ เช่น การเขียนบทความอย่างย่อ การเล่าเรื่อง และการวาดภาพและระบายสี เพิ่มลงบนป้ายนิเทศภายใต้หัวข้อเรื่องความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนของห้องเรียน

ใบงานที่ 7 บนรถโดยสาร

ชื่อ.....นามสกุล.....
เลขที่.....ชั้น.....
วันที่ส่ง.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. นักเรียนขึ้นรถโดยสารประจำทางไปที่ใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนทำอะไรเมื่ออยู่บนรถโดยสารประจำทาง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. นักเรียนจะต้องทำอะไรจึงจะถือว่าเป็นคนโดยสารที่มีความรับผิดชอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก

ใบความรู้

ใบความรู้หมายเลข 1	หยุด มอง ฟัง คิด
ใบความรู้หมายเลข 2	บริเวณที่ปลอดภัยสำหรับคนเดินเท้า
ใบความรู้หมายเลข 3	อุปกรณ์ป้องกันสำหรับคนโดยสาร
ใบความรู้หมายเลข 4	การใช้บริการรถโดยสาร
ใบความรู้หมายเลข 5	การใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ
ใบความรู้หมายเลข 6	ปัญหาในการใช้รถใช้ถนน
ใบความรู้หมายเลข 7	การสำรวจความพร้อมและความสามารถของเด็ก
ใบความรู้หมายเลข 8	แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมที่บ้าน
ใบความรู้หมายเลข 9	จดหมายชี้แจงผู้ปกครอง

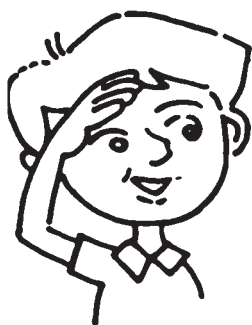

ใบความรู้ 1

หยุด มอง ฟัง คิด

1 หยุด ยืนบนทางเท้าหรือไหล่ทางให้ห่างจากขอบถนน

2 มอง ให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อให้เห็นสภาพการจราจร

3 ฟัง ให้ทั่วทุกทิศทาง เพื่อรับรู้สภาพการจราจร

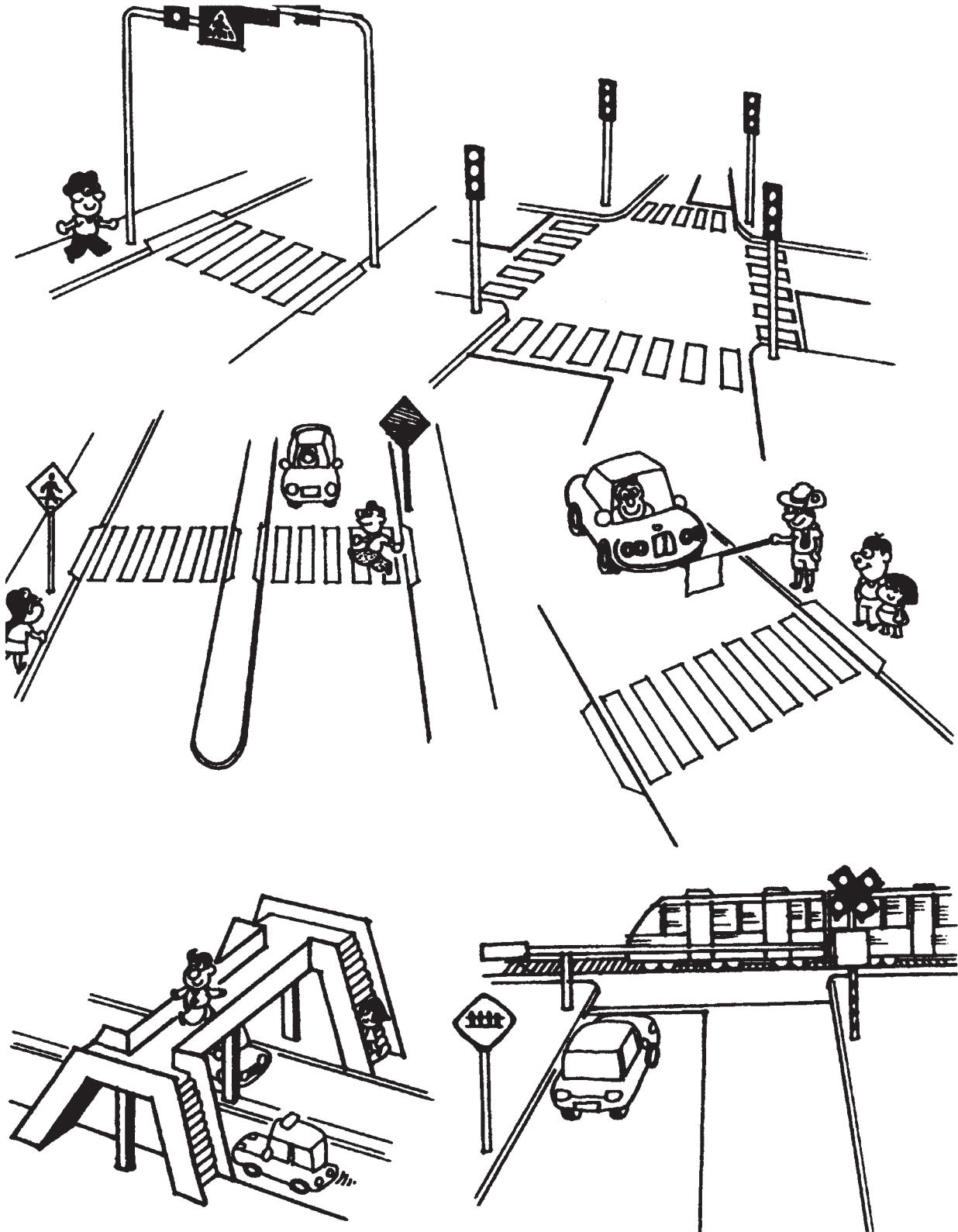

4 คิด ถึงความปลอดภัยที่จะข้ามถนน ข้ามถนนเมื่อถนนว่างหรือเมื่อการจราจรหยุดสนิท

5 เดิน ข้ามถนนเป็นเส้นตรง คอยมองและฟังเสียงรถขณะข้ามถนน

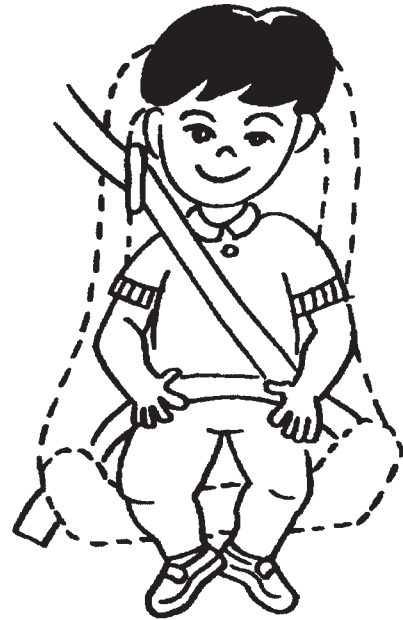
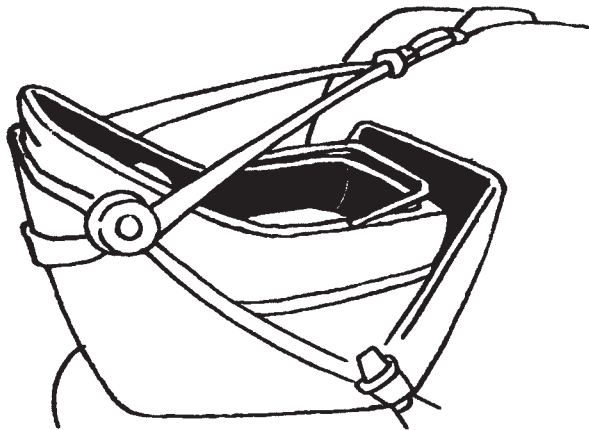
ใบความรู้ 2

บริเวณที่ปลอดภัยสำหรับคนเดินเท้า

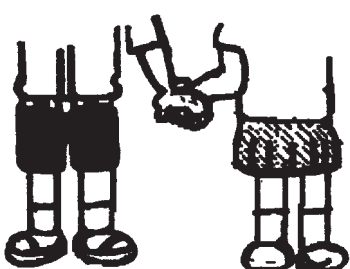

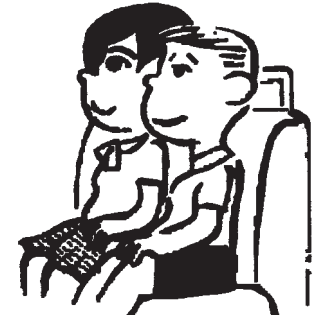
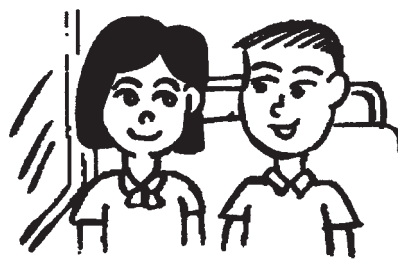

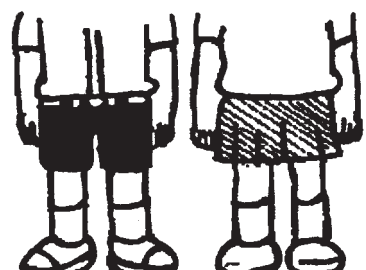
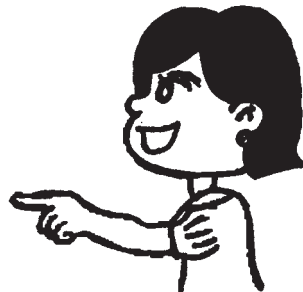
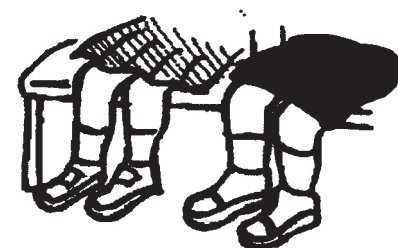
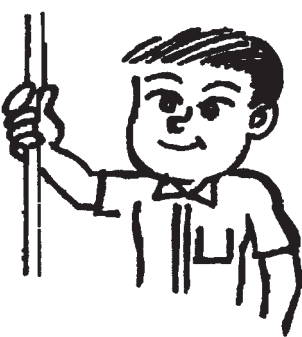
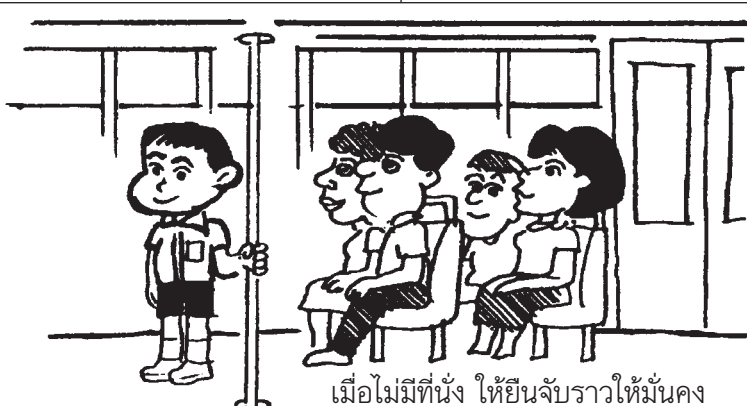
ใบความรู้ 3

อุปกรณ์ป้องกันสำหรับคนโดยสาร

ใบความรู้ 4

การใช้บริการรถโดยสาร

		
ไม่เร่งรีบขณะขึ้นหรือลงรถ	ระมัดระวังขณะก้าวขึ้นรถ	หาที่นั่งหรือยืนที่ปลอดภัย
		
นั่งให้เรียบร้อยขณะรถวิ่ง	ไม่ส่งเสียงดังและปฏิบัติตนให้สุภาพ	ระมัดระวังขณะก้าวลงจากรถ
		
ยืนรอเป็นกลุ่มให้เรียบร้อย	ไม่ยื่นอวัยวะส่วนใดออกนอกตัวรถ	วางเท้าไว้บนพื้น
		
ยืนให้ห่างจากประตู	เมื่อไม่มีที่นั่ง ให้ยืนจับราวให้มั่นคง	

ใบความรู้ 5

การใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะ

ขั้นตอนการใช้บริการระบบขนส่งสาธารณะอย่างปลอดภัย มีดังนี้

- ◆ เดินอย่างระมัดระวังเมื่ออยู่ใกล้รถโดยสาร รถไฟ หรือเรือ
- ◆ เดินอย่างเจียมๆ เป็นกลุ่มเล็ก ไม่ให้เกะกะผู้อื่น
- ◆ รอจนกระทั่งรถโดยสาร รถไฟ หรือเรือจอดสนิทก่อนขึ้นไป
- ◆ รออย่างใจเย็นในการขึ้นและลงจากยานพาหนะ อย่ารีบเร่งจนเกินไปหรือดันคนข้างหน้า
- ◆ หาที่นั่งหรือยืนในที่ปลอดภัย
- ◆ ถ้าไม่มีที่นั่ง ให้ยืนจับราวให้มั่นคงเพื่อป้องกันการล้ม ไม่ห้อยโหนนอกประตูหรือหน้าต่าง หรือนั่งบนหลังคา
- ◆ ยืนห่างจากประตู
- ◆ ไม่วางสัมภาระเกะกะทางเดิน
- ◆ ไม่ยื่นศีรษะ แขน หรือขาออกนอกยานพาหนะ
- ◆ อย่าพูดคุยเสียงดัง และรักษามารยาทที่ดีตลอดเวลา
- ◆ รอให้คนโดยสารลงให้หมดก่อนจึงขึ้นยานพาหนะ
- ◆ ขึ้นและลงจากยานพาหนะอย่างระมัดระวังทุกครั้ง
- ◆ มองซ้ายและขวาเมื่อขึ้นและลงจากยานพาหนะ
- ◆ ระวังในการขึ้นและลงบันไดทุกครั้ง

รถโดยสารประจำทาง รวมทั้งรถไฟฟ้า รถสองแถว รถแท็กซี่ หรือรถสามล้อเครื่อง

- ◆ ยืนห่างจากขอบถนนและรออย่างสงบบริเวณป้ายหยุดรถประจำทาง
- ◆ นั่งอยู่กับที่เมื่อยานพาหนะเคลื่อนที่
- ◆ ในกรณีที่ต้องการข้ามถนน หลังจากลงจากยานพาหนะแล้วต้องรอจนกระทั่งยานพาหนะเคลื่อนที่จากจุดที่ยืนแล้วจึงข้ามถนน เพื่อที่จะได้มองเห็นการจราจรได้ชัดเจน
- ◆ ในกรณีที่ไม่มีป้ายหยุดรถประจำทาง ควรรอให้ยานพาหนะหยุดที่ขอบถนนก่อนจึงขึ้นหรือลงจากยานพาหนะ
- ◆ ควรบอกพนักงานขับรถให้จอดรถชิดขอบถนน ในกรณีที่ต้องหยุดรถบริเวณที่ไม่ปลอดภัย
- ◆ ควรเรียกรถสองแถว รถแท็กซี่ หรือรถสามล้อเครื่อง บริเวณที่มีทางเท้า และเป็นจุดที่อนุญาตให้จอดรับส่งคนโดยสาร

รถไฟ

- ◆ ควรใช้ทางข้ามที่มีเครื่องหมายบอกอย่างชัดเจนทุกครั้งและปฏิบัติตามขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด
- ◆ ยืนห่างจากขอบชานชาลา (เส้นสีเหลือง/ขาว)
- ◆ ระวังช่องว่างระหว่างชานชาลากับตัวรถ ก่อนที่จะก้าวขึ้นหรือลงทุกครั้ง

เรือ

- ◆ ตรวจสอบว่าที่ทำเทียบเรื่อนั้นสามารถรับน้ำหนักได้เท่าไร ถ้าน้ำหนักเทียบเรือมีคนโดยสารจำนวนมากเกินกำหนดก็ควรรอบนฝั่ง
- ◆ ควรนั่งอยู่กับที่เมื่อเรือเริ่มเคลื่อนที่
- ◆ รอจนกระทั่งเรือจอดสนิทและเรือไม่โคลงแล้วจึงขึ้นหรือลงเรือ

ใบความรู้ 6

ปัญหาในการใช้รถใช้ถนน

<p>กรณีไม่มีทางเท้า</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เดินในทิศทางที่สวนกับยานพาหนะ ◆ มองไปที่ผู้ขับขี่ยานพาหนะ ◆ เดินชิดขอบด้านขวามือให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ◆ สวมเสื้อผ้าที่มีสีสดใสหรือสีอ่อน ◆ พยายามเดินให้ห่างจากถนนในระยะที่ปลอดภัย 	<p>กรณีมีหัวมุมหรือทางแยกมากมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ควรข้ามถนนตรงบริเวณทางแยกที่มีสัญญาณไฟจราจร ◆ พยายามเลือกเส้นทางที่ปลอดภัย ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีไฟสัญญาณจราจรไม่ทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เดินไปข้ามถนนยังจุดถัดไป ที่มีสัญญาณไฟจราจร ◆ ควรขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่
<p>กรณีถนนมีการจราจรคับคั่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ใช้ทางข้ามที่มีสัญญาณไฟจราจร ◆ รอจนกระทั่งยานพาหนะเคลื่อนตัวไปหมดแล้ว ◆ เลือกเส้นทางที่มีการจราจรเบาบาง ◆ ใช้บริการสถานที่อำนวยความสะดวกปลอดภัยของคนเดินเท้า เช่น ทางม้าลาย หรือสะพานลอย เป็นต้น ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีเป็นบริเวณคอสะพาน เนิน แอ่ง ทางโค้ง หรือหักศอก</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ พยายามอยู่ห่างจากเนินหรือแอ่ง ถ้าเป็นไปได้ ◆ ต้องแน่ใจว่าผู้อื่นสามารถมองเห็นท่านได้อย่างชัดเจน ◆ ออกห่างจากทางโค้งหรือทางหักศอก เพื่อจะได้มองเห็นได้รอบทิศทาง ◆ ยืนในจุดที่ผู้ขับขี่สามารถมองเห็นท่านได้อย่างชัดเจน ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีถนนมีรถโดยสารหรือรถยนต์จอดอยู่มาก</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ พยายามหาจุดข้ามถนนที่ปลอดภัย ◆ รอจนยานพาหนะเคลื่อนผ่านไปจนหมด ◆ พยายามสบตาผู้ขับขี่และมองดูสภาพการจราจร ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด
<p>กรณีถนนมี 4 ช่องจราจร</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ปฏิบัติเหมือนกับเป็นการข้ามถนน 2 ครั้ง ◆ ใช้บริการสถานที่อำนวยความสะดวกปลอดภัยของคนเดินเท้า ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด ในการข้ามถนนแต่ละครั้ง 	<p>กรณีทางข้ามไม่มีสัญญาณควบคุม</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ พยายามสบตาผู้ขับขี่ ◆ ต้องแน่ใจว่ายานพาหนะทั้งหมดหยุดแล้ว ◆ ยังคงมองดูสภาพการจราจรในขณะที่ข้ามถนน ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด 	<p>กรณีทางข้ามสำหรับทางรถไฟ</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ฟังเสียงระฆังและมองสัญญาณไฟกระพริบ ◆ ใช้ขั้นตอน หยุด มอง ฟัง คิด ทุกครั้ง และข้ามถนนตรงทางข้ามที่มีป้ายแสดงไว้ ◆ ห้ามข้ามถนนตรงด้านท้ายของขบวนรถไฟที่เพิ่งเคลื่อนตัวออกไป

ใบความรู้ 7

การสำรวจความพร้อมและความสามารถของเด็ก

ชื่อ.....นามสกุล.....
 เลขที่.....ชั้น.....โรงเรียน.....

เด็กของท่านสามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้หรือไม่

มองเห็นได้ชัดเจน	ได้/ไม่ได้
บอกว่สิ่งไหนอยู่ใกล้ที่สุดหรือไกลที่สุด	ได้/ไม่ได้
มองจากปลายทางตาทั้งสองข้างโดยไม่ต้องหันหน้า	ได้/ไม่ได้
ประเมินความเร็วของสิ่งที่เคลื่อนที่ได้ถูกต้องหรือใกล้เคียง	ได้/ไม่ได้
มองตามการเคลื่อนไหวของสิ่งต่างๆ เช่น ลูกบอลที่กลิ้ง หรือยานพาหนะที่เคลื่อนที่	ได้/ไม่ได้
ประเมินระยะทางระหว่างสิ่งที่อยู่ในรูปภาพ ทิวทัศน์ หรือรูปถ่าย	ได้/ไม่ได้
เดาะลูกบอลโดยไม่ต้องมอง	ได้/ไม่ได้
อธิบายสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ และวิธีหลีกเลี่ยงได้	ได้/ไม่ได้
พิจารณาความเป็นไปได้หลายๆ ทางในการแก้ไขปัญหา	ได้/ไม่ได้
มีสมาธิแม้จะอยู่ในเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้น	ได้/ไม่ได้
นั่งรถจักรยานยนต์ได้อย่างสบาย และเอื้อมมือถึงระบบควบคุมรถได้อย่างง่ายดาย	ได้/ไม่ได้
สามารถบังคับรถจักรยานยนต์ได้อย่างคล่องแคล่ว (มีความแข็งแรงพอ)	ได้/ไม่ได้
สามารถเดินทรงตัวอยู่บนคานหรือทางเดินแคบๆ	ได้/ไม่ได้
ขี่รถจักรยานได้อย่างปลอดภัย	ได้/ไม่ได้

ใบความรู้ 8

แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมที่บ้าน

ชื่อ.....

อาจารย์.....

ชั้น.....

บันทึกสำหรับอาจารย์

การบ้าน	วันที่ส่ง	กำหนดส่ง	ข้อคิดเห็น

ใบความรู้ 9

จดหมายชี้แจงผู้ปกครอง

เรื่อง

เรียน ท่านผู้ปกครอง

บุตรหลานของท่านกำลังจะได้รับการอบรมเรื่องการใช้อย่างถูกต้องปลอดภัยในรายวิชา.....

วิชานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ◆ ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการสามารถปฏิบัติตนอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบเมื่อใช้รถใช้ถนน
- ◆ สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้และรู้จักเลือกเส้นทางที่ปลอดภัยในการเดินทางไปสถานศึกษา
- ◆ ช่วยให้ท่านได้เห็นขีดจำกัดของเด็กเมื่อต้องเตรียมพร้อมในการใช้รถใช้ถนน
- ◆ ช่วยให้ท่านได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลานเพื่อการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย

การจัดการเรียนการสอนจะประกอบด้วย การเรียนการสอนทั้งในและนอกชั้นเรียน และการทำกิจกรรมที่บ้าน บุตรหลานของท่านจะได้รับการอบรมและเรียนรู้เพื่อเป็นคนเดินเท้าที่ดี และเป็นคนโดยสารที่มีความรับผิดชอบ

ในการช่วยให้บุตรหลานของท่านมีทักษะที่ปลอดภัย สิ่งสำคัญคือท่านจะต้องกระตุ้นให้เด็กคำนึงถึงประเด็นความปลอดภัยทุกครั้งที่ท่านและเด็กกำลังใช้รถใช้ถนนด้วยกัน โปรดพูดคุยถึงสิ่งที่ท่านปฏิบัติ พร้อมให้เหตุผล ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องปลอดภัยหรือที่เป็นอันตราย

ขณะที่ท่านและบุตรหลานปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ท่านควรพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับประเด็นการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัย ตัวเด็กเองจะได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะด้านความปลอดภัย และท่านก็จะได้ทราบความก้าวหน้าของเด็กในการเรียนรู้และปฏิบัติตน

เป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งที่เด็กในวัยนี้จำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะด้านการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องปลอดภัย เพราะการปฏิบัติของเด็กยังไม่สม่ำเสมอ วันนี้อาจปฏิบัติตามกฎระเบียบทุกประการ แต่พรุ่งนี้อาจปฏิบัติตรงกันข้ามหรือไม่ปฏิบัติเลย และการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอาจไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กได้ในทันทีทันใด หรือเด็กสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้ทันที ดังนั้น จึงขอความกรุณาจากท่านให้ช่วยดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด และสอนการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยแก่บุตรหลานของท่านอย่างต่อเนื่อง

หากท่านมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว โปรดติดต่อสอบถามได้ตลอดเวลา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการดำเนินการเรียนการสอนอันสำคัญยิ่งนี้

ขอแสดงความนับถือ

ลายเซ็น.....
(.....)

ตำแหน่ง

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาในการพัฒนาคู่มือฉบับนี้

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1.	นายระพีพันธ์ จารุดล	ผู้ช่วยเลขาธิการ	สำนักงานคณะกรรมการ จัดระบบการจราจรทางบก (สจร.)
2.	ศ.ดร.ยอดพล ธนาปริบูรณ์	ศาสตราจารย์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (เอไอที)
3.	รศ.มาลี บุญศิริพันธ์	รองศาสตราจารย์	คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4.	นายวิภาคย์ ธนรัช	ผู้อำนวยการ	สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ (กปอ.)
5.	ผศ.ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6.	นางสุกัญญา งามบรรจง	นักวิชาการศึกษา 8 ว.	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
7.	นายปรีชา ชูทรัพย์	ผู้อำนวยการพิเศษ	ศูนย์ความปลอดภัยคมนาคม กระทรวงคมนาคม
8.	นางสุนันท์ เจียรกุล	ศึกษานิเทศก์ 7	กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
9.	นายเลิศ วุฒิชชาติปรีชา	ศึกษานิเทศก์ 7	กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
10.	นายเกษมณีดี ทองสัมฤทธิ์	ศึกษานิเทศก์ 7	สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) กระทรวงศึกษาธิการ
11.	ดร.สมบัติ ศรีทองอินทร์	ศึกษานิเทศก์ 6	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน (สช.) กระทรวงศึกษาธิการ
12.	พ.ต.ท.บุญเกิด มาอ่อง	รองผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ	สถานีตำรวจนครบาลพญาไท สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
13.	นางสาวสุภาวดี สุขมัน	หัวหน้าฝ่ายมาตรฐานและคุณภาพ	กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

รายนามคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงาน
โครงการเงินกู้ธนาคารพัฒนาเอเชีย เพื่อพัฒนาแผนงาน/โครงการ บุคลากร และสื่อ
สำหรับการดำเนินงานรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ
(ภายใต้แผนพัฒนาทางหลวงระยะที่ 5 แผนปฏิบัติการป้องกันและรักษา
มลภาวะสิ่งแวดล้อม 3 ด้าน เงินกู้ธนาคารโลก ของกระทรวงคมนาคม)

1. คณะกรรมการอำนวยการโครงการฯ ประกอบด้วย

1.1 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	ประธานกรรมการ
1.2 รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
1.3 รองปลัดกระทรวงคมนาคม (ฝ่ายการขนส่งทางบก)	รองประธานกรรมการ
1.4 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือผู้แทน	กรรมการ
1.5 ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.6 อธิบดีกรมการขนส่งทางบก หรือผู้แทน	กรรมการ
1.7 อธิบดีกรมวิชาการ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.8 อธิบดีกรมสามัญศึกษา หรือผู้แทน	กรรมการ
1.9 อธิบดีกรมพลศึกษา หรือผู้แทน	กรรมการ
1.10 อธิบดีกรมอาชีวศึกษา หรือผู้แทน	กรรมการ
1.11 อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	กรรมการ
1.12 อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือผู้แทน	กรรมการ
1.13 อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หรือผู้แทน	กรรมการ
1.14 เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.15 เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือผู้แทน	กรรมการ
1.16 เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.17 เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
1.18 ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการขนส่งและสื่อสาร กระทรวงคมนาคม	กรรมการ
1.19 ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	กรรมการ
1.20 ผู้อำนวยการสถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข กรรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
1.21 ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ	กรรมการ
1.22 ผู้อำนวยการสำนักวิศวกรรมและความปลอดภัย กรมการขนส่งทางบก	กรรมการ
1.23 ผู้บังคับการกองตำรวจทางหลวง	กรรมการ

1.24	ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล	กรรมการ
1.25	ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจจราจร	กรรมการ
1.26	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบงานกิจการพิเศษ	กรรมการและเลขานุการ
1.27	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
1.28	นายเฉลิมชัย สุวรรณรัตน์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
1.29	นางสาวอภิญญา บุญจติตย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่

1. ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ ด้านต่างๆ ของโครงการได้ตามความเหมาะสม
3. กำกับ ดูแล มอบหมายสั่งการให้คณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. คณะทำงานโครงการฯ ประกอบด้วย

2.1	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบงานกิจการพิเศษ	ประธานคณะทำงาน
2.2	ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานคณะทำงาน
2.3	นายปรีชา ชูทรัพย์ ผู้อำนวยการพิเศษ กระทรวงคมนาคม	คณะทำงาน
2.4	นางสุกัญญา งามบรรจง นักวิชาการศึกษา 8 ว. กรมวิชาการ	คณะทำงาน
2.5	นายบรรเทียง จันทน์เวศน์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 กรมสามัญศึกษา	คณะทำงาน
2.6	นางศรีประภา เกิดกรุง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7/8 ว. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงาน
2.7	พันตำรวจโทประภาส แสงดีจริง รองผู้กำกับการฝ่ายจราจร สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก	คณะทำงาน
2.8	พันตำรวจโทบุญเกิด มาอ่อง รองผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ สถานีตำรวจนครบาลพญาไท	คณะทำงาน
2.9	พันตำรวจโทสราพงษ์ พูลสมบัติ รองผู้กำกับการฝ่ายจราจร สถานีตำรวจนครบาลบางเขน	คณะทำงาน
2.10	นายพงษ์เทพ คงสวัสดิ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 กรมสามัญศึกษา	คณะทำงาน
2.11	นายเฉลิมชัย สุวรรณรัตน์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงาน
2.12	นางสาววีพรพรรณ วัชรพงศ์กุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะทำงาน

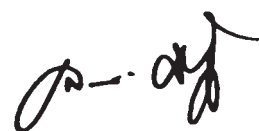
2.13 นางสาววิภา บุญศักดิ์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
2.14 จำลิตำรวจสมศักดิ์ ศรีสำอองค์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจรวจ สถำนตำรวจนครบาลพระโขนง	คณะกรรมการ
2.15 ว่าที่ร้อยตรีวิวัฒน์ พฤษทวิกุล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ
2.16 นางสาวอภิญญา บุญจติตย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ และเลขานุการ
2.17 นายเกรียงศักดิ์ สิทธิเสน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
2.18 นางสาวพุทธรัชชา เรืองอาจ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	คณะกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

มีอำนาจหน้าที่

1. จัดทำแผนพัฒนาและประสานการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ คณะทำงานฯ และคณะที่ปรึกษาแต่ละฝ่ายให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ประสานการปฏิบัติงานกิจกรรมกับหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาเพื่อให้ปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนของชาติให้มีวินัยในการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้องปลอดภัยเพื่อป้องกัน และลดอุบัติเหตุบนถนน
3. ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการหรือประธานคณะกรรมการอำนวยการมอบหมาย ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ล้ง ณ วันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

(นายสมศักดิ์ ปรึศนันท์กุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รายนามคณะกรรมการบริหารงาน กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานของ
ที่ปรึกษาตามโครงการเงินกู้ธนาคารพัฒนาเอเชีย เพื่อพัฒนาแผนงาน/โครงการ บุคลากร และสื่อ
สำหรับการดำเนินงานรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

ของกระทรวงศึกษาธิการ

(ภายใต้แผนพัฒนาทางหลวงระยะที่ 5 แผนปฏิบัติการป้องกันและรักษา

มลภาวะสิ่งแวดล้อม 3 ด้าน เงินกู้ธนาคารโลก ของกระทรวงคมนาคม)

คณะกรรมการบริหารงาน กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานโครงการฯ ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานกิจกรรมพิเศษ ประธานคณะกรรมการโครงการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพิเศษ รองประธานคณะกรรมการโครงการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. นายปรีชา ชูทรัพย์ ผู้อำนวยการพิเศษด้านเศรษฐกิจการขนส่งและสื่อสาร กรรมการ
สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม
4. พ.ต.ท. ประภาส แสงดีจริง รองผู้กำกับการฝ่ายจราจร กรรมการ
สถานีตำรวจนครบาลหัวหมาก
5. นายพงษ์เทพ คงสวัสดิ์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 กรรมการ
สำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร กรมสามัญศึกษา
6. นายเฉลิมชัย สุวรรณรัตน์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 กรรมการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
7. นางสาวอภิญญา บุญจติตย์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 กรรมการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
8. นายเกรียงศักดิ์ ลิทธิเสน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6 ว. กรรมการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
9. นางสาวพุทธรักษา เรืองอาจ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 5 กรรมการและเลขานุการ
สำนักงานกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

มีอำนาจหน้าที่

1. ให้ประธานคณะกรรมการโครงการเป็นผู้อำนวยการบริหารและประสานงานโครงการร่วมกับคณะกรรมการ
อื่นๆ คณะที่ปรึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการและเกิดประโยชน์
สูงสุดต่อทางราชการ

2. ให้คณะกรรมการโครงการมีหน้าที่บริหารโครงการ กำกับศึกษา ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและอนุมัติการดำเนินงานของที่ปรึกษาให้เป็นไปตามข้อกำหนดเนื้อหาทางและข้อเสนอทางเทคนิค และข้อเสนอด้านการเงินที่ระบุไว้ในสัญญาว่าจ้างที่ปรึกษาจนเสร็จสิ้นสัญญาว่าจ้าง

3. ให้ประธานคณะกรรมการโครงการมีหน้าที่อนุมัติการเบิกจ่ายเงินกู้สำหรับว่าจ้างคณะที่ปรึกษาตามสัญญา โดยให้เป็นไปตามระเบียบของแหล่งเงินกู้และระเบียบทางราชการจนเสร็จสิ้นการว่าจ้างดังกล่าว

4. ให้ประธานคณะกรรมการโครงการและคณะกรรมการพิจารณาปรับแผนบริหารโครงการได้ตามความเหมาะสม หากเกิดความไม่สะดวกหรือมีข้อติดขัดโดยการปรับจะต้องอยู่ในกรอบของข้อเสนอทางเทคนิคและข้อเสนอทางการเงินที่ได้เจรจาต่อรองไว้ในขั้นสุดท้าย รวมทั้งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้ จนเสร็จสิ้นสัญญาการว่าจ้างที่ปรึกษาตามที่ระบุไว้ในการลงนามในสัญญา

สั่ง ณ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2543

(นายพนม พงษ์ไพบูลย์)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายนามคณะที่ปรึกษา

รายนามคณะที่ปรึกษาโครงการจัดจ้างที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแผนงาน/โครงการบุคลากร
และสื่อรณรงค์เสริมสร้างวินัยจราจรเด็กและเยาวชน

คณะที่ปรึกษาจากบริษัท เอ อาร์ อาร์ บี ทรานสปอร์ต รีเสิร์ช ประเทศออสเตรเลีย (ARRB Transport Research, Ltd., Australia)

1. Mr. Robert Klein	ผู้จัดการโครงการ
2. Dr. Peter Cairney	ผู้เชี่ยวชาญหลักด้านการค้นคว้าวิจัย
3. Ms. Wendy Stephenson	นักวิเคราะห์ข้อมูล
4. Mr. Barry Scott	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาสื่อ
5. Mr. Ian Hughes	ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อและการฝึกอบรม

คณะที่ปรึกษาฝ่ายไทย จากบริษัท ทรานส์คอนซัลท์ จำกัด

1. รศ.ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและสื่อ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผศ.ดร.เอ็มอัชมา วัฒนบูรานนท์	ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร.พนม คลีฉายา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบประเมินผล และการฝึกอบรมการใช้สื่อ
4. นายวรพจน์ ส่งเจริญ	ผู้เชี่ยวชาญและดูแลด้านการผลิตสื่อ
5. นายทศพล ชัยพิทักษ์โรจน์	วิศวกรจราจรและขนส่ง

ฝ่ายจัดการธุรการของคณะที่ปรึกษา

1. นางสาวสุภาพร แก้วกอก	หัวหน้าคณะฯ
2. นางสาวสุวรรณี หมิงประเสริฐ	ธุรการด้านการเงิน
3. นางสาวศิริพร สุ่มประดิษฐ์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด

ประสานและเรียบเรียงด้านภาษา

นางสาวพรหมพร พิณเจริญพันธุ์

B.A. Psychology, University of Saskatchewan, Canada.

สงวนลิขสิทธิ์
ผลิตเผยแพร่เพื่อการศึกษา
ห้ามจำหน่าย